

AKADEMIN FÖR UTBILDNING OCH EKONOMI
Avdelningen för humaniora

Kvinnorna och SKAM

En kvalitativ studie om hur kvinnorna porträtteras i den norska tv-serien SKAM.

Isabelle Larsson och Sanna Sörman

2018

Examensarbete, Grundnivå (kandidatexamen), 15 hp
Medie- och kommunikationsvetenskap
Kommunikationsprogrammet: Inriktning kommunikatör
Medie- och kommunikationsvetenskap 61-90 hp

Handledare: Per Vesterlund
Examinator: Per Vesterlund

Abstrakt

Den här uppsatsen kommer att utreda hur kvinnor porträtteras i den norska tv-serien SKAM. Serien SKAM har varit en av de senaste årens största succé när det kommer till tv-serier. Serien har fått både kritik och hyllningar under de senaste åren. En stor del av kritiken som riktats mot SKAM handlar om hur serien porträtterar kvinnorna.

Uppsatsen vill undersöka om den kritiken har en poäng. Frågorna vi ställde för att få fram resultatet var;

- Hur framställs de unga kvinnornas relation till killar och kärlek?
- Hur framställs de unga kvinnorna utifrån sitt utseende och beteende?

Analysen har olika feministiska filmteorier som utgångspunkt, och semiotiken som metod. Feministisk filmanalys är ett relativt behandlat område men eftersom att SKAM är en så pass ny serie som inte många skrivit om så hoppas vi att den kan bidra med någonting nytt inom området. Serien SKAM är unik på grund av sina långa scener och användning av sociala medier i handlingen. När en serie blir så pass framgångsrik, så finns det en stor chans till att den påverkar samhället på något sätt. Det kan också vara så att serien också på något sätt speglar olika föreställningar i samhället. Det är anledningen till varför vi tyckte att SKAM var en relevant serie att analysera.

Resultatet visade oss att kvinnor i SKAM blir porträtterade väldigt olika utifrån hur de ser ut. Kvinnornas relation till killar och kärlek var också mycket olika beroende på hur nära de var normen för hur en kvinna ska se ut. Noora, som är kvinnan närmast det perfekta utseendet, får den populäraste killen i skolan. Chis, som är den kvinnan som dock är längst ifrån det perfekta utseendet, blir porträtterad som motbjudande och överdriven i sin sexualitet. Det framställs som att ingen karaktär i serien tar hennes känslor på allvar.

Nyckelord: SKAM, feminism, analys, semiotik, tv-serie.

Innehåll

Abstrakt	3
1 Inledning.....	6
1.1 Bakgrund	6
1.2 Syfte och frågeställningar.....	7
Avgränsning	7
1.3 Tidigare forskning	8
Feministisk filmanalys	8
Unga kvinnor i media	9
Begreppet Stereotyp	9
Forskning om tv-serien SKAM	10
2 Metod	11
Denotationer och konnotationer	12
3. Teori	12
Den manliga blicken.....	13
Kvinnors kroppar.....	13
Kvinnor som bär slöja	14
Kvinnor ska tittas på.....	14
4 Material	15
Sammanfattning säsong 1.....	15
Säsong 2	15
Sammanfattning säsong 3.....	16
Säsong 4	16
Krönika av Elin Cullhed.....	16
Krönika av Maria Jacobson.....	17
Kulturartikel av Zara Kjellner	17
5 Analys.....	18
Säsong 2	18
5.1 Säsong 2, Avsnitt 1: Om du bara hållit vad du lovade. Scen 0.49 - 4.36min.....	18
5.2 Säsong 2, Avsnitt 1: Om du bara hållit vad du lovade. Scen 6.48 - 9.50min.....	19
5.3 Säsong 2, Avsnitt 1: Om du bara hållit vad du lovade. Scen 17.50 - 25.30min.....	20
5.4 Säsong 2, Avsnitt 2: Du ljuger för en tjejkompis och skyller på mig. Scen 4.06 - 4.40min.....	22
5.5 Säsong 2, Avsnitt 2: Du ljuger för en tjejkompis och skyller på mig. Scen 10.25 - 13.22min.....	23
5.6 Säsong 2, Avsnitt 3: Är det något du döljer för oss? Scen 6.53 - 10.00min	24
5.7 Säsong 2, Avsnitt 5: Jag är i alla fall inte svartsjuk. Scen 28.40 - 30.19min	25
5.8 Säsong 2, Avsnitt 6; Jag vill inte bli beskyddad. Scen 6.47 - 7.46min	25
5.9 Säsong 2, Avsnitt 9: Jag saknar dig så jävla mycket. Scen 2.30 - 6.30min	26
5.10 Säsong 2, Avsnitt 10: Jag ska förklara allt. Scen 37.57 - 45.00min.....	27
Sammanfattning säsong 2.....	27
Säsong 4	28
5.11 Säsong 4, Avsnitt 1: Du hatar att hänga med oss. Scen 7.33 - 11.11min.....	28
5.13 Säsong 4, Avsnitt 3: Vad menar du om att dricka? Scen 0.42 - 2.50min.....	29
5.14 Säsong 4, Avsnitt 4: Allah hade diggat dig. Scen 0.53 - 7.25min.....	29
5.15 Säsong 4, Avsnitt 5: Om du är ledsen är jag ledsen. Scen 23.55 - 26.55min.....	30

5.16 Säsong 4, Avsnitt 6: Har du en dålig dag? Scen 4.18 - 5.57min.....	31
5.17 Säsong 4, Avsnitt 7: Vi måste stå tillsammans. Scen 0.52 - 3.48min.....	32
5.18 Säsong 4, Avsnitt 8: De största förlorarna i skolan. Scen 19.07 - 24.36min	33
5.19 Säsong 4, Avsnitt 9: Livet leker. Scen 14.22 - 18.46min.....	34
5.20 Säsong 4, Avsnitt 10: Tack för allt. Scen 00.00 - 5.42min	35
5.21 Säsong 4, Avsnitt 10: Tack för allt. Scen 19.21 - 24.03min	36
5.22 Säsong 4, Avsnitt 10: Tack för allt. Scen 40.25 - 58.27min	36
Sammanfattning säsong 4.....	37
6 Resultat.....	37
6.1 Noora.....	37
6.2 Sana	39
6.3 Vilde.....	39
6.4 Eva.....	40
6.5 Chris	40
7 Diskussion	41
8 Slutsats	44
9 Fortsatt forskning	46
Källförteckning.....	47
Tv-program.....	47
Tidningsartiklar	48
Artiklar	49
Böcker	50

1 Inledning

I dagens mediavärld så finns ett oändligt utbud av serier och filmer. I och med det enorma utbudet så bör det vara någonting speciellt med en serie eller film som får stor uppmärksamhet. SKAM är en tv-serie som de senaste åren har fått ett otroligt genomslag och vunnit flera priser (Kjellner, 2017). En serie som har fått så stor respons bör ha nått fram till ett stort antal människor och att analysera hur kvinnorna framställs är möjligtvis viktigt för att förstå vad en stor del av samhället får mottaga för budskap. Därför är det även intressant att analysera SKAM utifrån ett feministiskt perspektiv.

Det finns flera anledningar som kan ligga bakom det faktum att SKAM har fått ett så pass stort genomslag. Med sina långa, utdragna scener så får publiken uppleva allt som karaktären upplever, utan några pinsamma långdragna tystnader som klipps bort vilket ger en känsla av att det blir mer verkligt. Något som också gör att serien sticker ut från många andra är att publiken involveras i en stor del av karaktärernas konsumtion utav sociala medier. Eftersom att sociala medier är en stor del i många ungdomars liv idag så kan det göra serien mer relaterbar. Många kan relatera serien till sitt verkliga liv eftersom att den känns äkta och det blir ännu viktigare att analysera den. SKAM har försökt att ta fram ett så verklighetstroget händelseförlopp som möjligt och om kvinnorna porträtteras problematiskt så kan det bidra till en stor inverkan på publiken.

Om det visar sig att SKAM porträtterar kvinnor på ett problematiskt sätt, till exempel genom stereotyper, så är det troligt att en stor massa har påverkats av detta. Perry R. Hinton är en lektor i psykologi vid Lutons universitet i England. Hinton (2000) tar upp Berscheids (1985) teori om att ett fysiskt attraktivt utseende kan leda till stora fördelar på grund av stereotyper. Det är därför viktigt att synliggöra den eventuella problematiken i hur SKAM porträtterar kvinnor genom bland annat stereotyper.

1.1 Bakgrund

Premiären av serien SKAM var i Norge 2015 där avsnitten sändes på NRK:s webbsida (Parkström, 2016). Serien är skapad och regisserad av Julie Andem som använde sig av Stanfordmodellen NABC vid skapandet av serien. Syftet var att försöka förstå de norska ungdomarna och återskapa en verklighet. NABC står för “need”, “approach”, “benefits” och “competition”. Genom detta var Julie Andems syfte att finna ett behov för hennes idé och

kunna relatera till målgruppen. Andem tänkte ut redan innan skapandet av serien hur hennes idé skulle genomföras, kostnader, vad det är som gör att serien är unik, vilka andra lösningar det möjligen kunde finnas med mera (Resumé, 2017).

Andem placerade även ut sin serie i olika plattformar där målgruppen (ungdomar) befinner sig för att nå den. Till exempel så skapade hon ett verkligt Instagramkonto för varje ungdomskaraktär där målgruppen kunde följa dem vilket öppna möjligheter för diskussioner och spridning av serien mellan ungdomarna. Andems syfte med detta var att göra serien så verklighetstroget som möjligt. Dessutom ställde inga skådespelare upp på några intervjuer, med undantag för Fredrik Skavlan i Skavlan på SVT. Detta för att också få en känsla av att SKAM var verkligt (Resumé, 2017).

Dessa kan vara faktorer till att serien blivit hyllad i sociala medier. Citat från serien har blivit legendariska på internet, podcasts hyllar varje steg av serien och ungdomar köper kläder med olika karaktärer från Skam, samt citat från karaktärerna (Resumé, 2017).

Serien har inte bara blivit mycket omtalad i sociala medier i Sverige, utan även i Danmark och Norge. År 2017 vann serien tre priser på den norska tv-galan "Gullruten". Bland annat vann serien pris för *bästa programserie*, *årets nykomling* och *bästa tv-drama* (Kjellner, 2017). SKAM har även slagit rekord och blivit en succé på SVT Play och fått över 20 miljoner strömningar (Nylander, 2017).

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med uppsatsen är att belysa hur de unga kvinnorna framställs i serien SKAM med hjälp av frågeställningarna;

- Hur framställs de unga kvinnornas relation till killar och kärlek?
- Hur framställs de unga kvinnorna utifrån sitt utseende och beteende?

Avgränsning

Eftersom att det blir för mycket material att analysera 4 säsonger så kommer materialet vara avgränsat. Fokus kommer att ligga på säsong 2 och 4 för att de lyfter fram mer intressanta aspekter för ämnet som kan analyseras genom de feministiska teorierna som kommer användas framöver (se avsnitt material). Analysen kommer att innefatta specifika scener som

representerar serien på olika sätt. Avgränsningen kommer hjälpa oss att stödja studien och göra den mer tydlig och spännande.

För att ge en helhetsbild av vad alla säsonger av SKAM handlar om kommer de en kort sammanfattning av de uteblivna säsongerna 1 och 3 som inte kommer analyseras. Detta kommer göra analysen mer tydlig och förståelig. Under avsnittet material finns en sammanfattning av alla fyra säsonger av serien SKAM.

1.3 Tidigare forskning

Ämnet som den här uppsatsen behandlar är ett fält som studeras av många. Feministisk filmanalys är ett väldigt brett ämne och metoderna ser relativt olika ut. Under avsnittet tidigare forskning kommer exempel på forskning om hur kvinnor kan porträtteras i film och hur männen ofta har en dominant roll över sin kvinna i film. En beskrivelse av begreppet stereotyp tas upp och även tidigare forskning om serien SKAM.

Feministisk filmanalys

I boken "feministisk teori i rörliga bilder" så analyserar Tollin och Törnqvist (2005) flera olika filmer. De analyserar bland annat filmen *Thelma och Louise* utifrån feministiska teorier. Filmen handlar om att Thelma en dag blir utsatt för ett våldtäktsförsök, men blir i sista sekund räddad av sin kompis Louise som skjuter gärningsmannen för att stoppa honom. De väljer att fly brottsplatsen och börja nya liv eftersom att de är övertygade om att ingen kommer tro på vad som har hänt. Tollin och Törnqvist (2005) analyserar utvalda scener i filmen och gör det bland annat utifrån teorin om den manliga blicken. Mulvey (1999) menar att det film objektifierar och porträtterar kvinnor på ett sätt för att tillfredsställa männen och alltså den manliga blicken. Mulvey (1999) och begreppet manliga blicken presenteras närmare senare i texten.

Tollin och Törnqvist tar upp en scen där Louise blir betraktad av invånare som bor vid en bensinmack som kvinnorna stannar vid. Människorna kikar genom stängda fönsterluckor för att titta på henne. Tollin och Törnqvist (2005) menar att det representerar den ständigt manliga blicken. Det är de betraktande blickarna som också får Louise sen att försöka piffa till sig med hjälp av ett läppstift. Eftersom att Louise sedan dock väljer att kasta bort sitt läppstift så menar Tollin och Törnqvist (2005) att hon frigör sig från den manliga blicken. Denna teori kommer vara relevant att använda sig av i analysen som hjälp för att kunna svara

på våra frågeställningar. Under teoriavsnittet tas även annan relevant feministisk filmforskning upp.

Unga kvinnor i media

I en undersökning av Joyce A. Litton så studeras 14 böcker av en serie som handlar om tre unga tjejer som börjar på college. Kvinnorna i bokserien bryter på ett sätt normen genom att studera i banor som inte alls är typiskt feminina. En av tjejerna har till exempel som ambition att börja studera till läkare. Böckerna porträtterar tre kvinnor som har ambitioner och är bra förebilder på många sätt. Trots detta så ligger ett stort fokus på kvinnornas relation till män, eftersom de först och främst har romantik som genre. Litton beskriver dock att de unga kvinnornas relation till män inte är så problematisk som den skulle kunna vara. En av kvinnorna blir exempelvis mer fokuserad på sitt arbete när hon är singel, vilket tyder på att hon klarar sig utan en man (Litton, 1995).

Anna Watz har skrivit en text där hon myntar begreppet "fifty shades- fenomenet". Texten undersöker Fifty shades of grey- böckerna utifrån feministiska teorier. Watz (2014) egna analys av bokserien är bland annat att den undergivna sexualitet som det kvinnliga könet porträtteras att ha är ett stort bakslag för feminismen. Bokserien romantiserar ett förhållande där kvinnan är djupt kontrollerad och underkastad utav mannen (Watz, 2014).

I media så är kvinnor generellt väldigt underrepresenterade. Julia T. Wood har skrivit en artikel om hur media påverkar synen på kön. I artikeln menar Wood (1994) att de kvinnor som väl får utrymme i amerikansk media är unga, vackra, passiva och bryr sig mest om olika relationer. Någon enstaka gång kan en kvinna porträtteras som hårda och elaka. Då är de samtidigt också fula och inte speciellt omhändertagande (Wood, 1994)

Begreppet Stereotyp

Ordet stereotyp kan beskrivas som ett begrepp när en egenskap kännetecknar en viss grupp av människor och andra egenskaper kopplat till personen utifrån den första egenskapen. En stereotyp kan till exempel vara att kvinnor ofta är mer omhändertagande än män, som är mer aggressiva i sitt beteende (Hinton, 2000). Det kan också handla om utseende, till exempel hur en kvinna ska se ut enligt normerna i dagens samhälle. I tidigare artiklar om SKAM kritiseras bilden av Noora och karaktärens hyllningar till henne efter serien. Noora ses som den perfekta kvinnan, stereotypiskt för hur en kvinna ska se ut. Hon är ung, smal, duktig och smart. Noora jämförs sedan med Chris från serien som är hennes motsats och icke stereotypisk (Kjellner, 2017).

Forskning om tv-serien SKAM

SKAM är en mycket omtalad serie i medierna och karaktären Noora har bland annat diskuterats både i positiv och negativ bemärkelse (se avsnitt Material: Kulturartikel av Zara Kjellner).

Christina Lykke Christensen har i en artikel undersökt om serien SKAM handlar om det som titeln avslöjar; skam. Noora visar skam när hon har fått en nakenbild skickad på sig själv av Williams bror. Artikeln refererar till en av de sista scenerna som själva avbilden av känslan skam. Det är när en karaktär som heter Linn, dyker upp till Sanas Eid mubarak fest – i slöja. Trots att hon vanligtvis inte använder det normalt sätt (Christensen, 2017).

Texten tar också upp Tygve Wyllers (2001) teori om att det finns två typer av skam, klassisk och modern. Den klassiska skammen uppstår när någon bryter mot de sociala konstruktioner som har byggts upp i samhället. Den moderna skammen innebär att man inte ska skämmas för att gå emot de sociala konstruktionerna, och man skäms istället för att man inte är tillräckligt självständig och unik. Som svar på frågeställningen så menar Christensen att karaktärerna i SKAM visar mycket skam, samtidigt som de kämpar emot detta (Christensen, 2017).

I en text skriven av Elisabeth Oxfeldt så diskuteras Noora och Williams karaktärer i serien SKAM. De första karaktärerna som skrevs in i serien var just Noora och William. Kärlekshistorien mellan dessa var huvudstoryn och den första säsongen där Eva är huvudperson, var egentligen till för att bygga upp spänningen mellan Noora och William. Oxfeldt (2017) beskriver Noora som delvis originell och delvis konventionell. Hon är den goda och William är den onda. De ska egentligen inte passa ihop, men blir ändå väldigt kära i varandra. Artikeln förklarar det som att Noora och William representerar den typiska kvinnliga och manliga hjälten. Det är oftast den kvinnliga hjälten som representerar folket och den manliga hjälten representerar politiken. Det kommer situationer när både bilden av två olika hjältar bekräftas och sägs emot. Karaktären Noora har fått mycket kritik för att hon tillslut faller för William, och många menar att hennes relation med William går emot allt hon står för. Oxfeldt (2017) menar dock att Noora får det bästa av två världar, kärlek samtidigt som hon behåller sina värderingar.

2 Metod

Den metoden som kommer att användas för att analysera hur kvinnor framställs i SKAM är en semiotisk analys. Semiotik är läran om tecken. Det innebär att man tolkar och analyserar tecken på olika sätt. I humanioraämnen så är det vanligast med två olika sätt att använda sig av semiotiken. På ett sätt så går det att använda semiotiken för att analysera språk. Bland annat genom att hitta strukturer i mönster i språket. Det andra sättet är att använda semiotiken för att analysera och tolka tecken i olika objekt, till exempel film. Tecken kan alltså finnas i både språk och bild (Kjørup, 2009). Charles Sanders Peirce har tagit fram en teori om tre olika tecken, Ikon, Index och symbol som har betytt mycket för semiotiken (Kilstrup, 2015)

Ikon är ett tecken som innebär att någonting avbildar någonting annat. Ett fenomen avbildar ett annat fenomen, och blir på så sätt en ikon för detta. Exempel på ikoner är kartor och fotografier.

Index är någonting som är ett tecken för någon eller något. Det är alltså någonting som hänvisar till någonting annat och blir därför ett tecken för det. Om man till exempel ser ett spår från en hundtass i snön så är det ett tecken för att en hund har gått där.

Symbol är ett tecken som grundas på vad som är överenskommet inom en viss kultur. Det kan vara vissa bokstäver som vi i vår kultur tillsammans har bestämt ska bilda ett visst ord.

Peirce menar att en Ikon är det som delar mest gemensamma drag med objektet det är tecken för. Index kan dela vissa gemensamma drag med objektet medan symbol inte behöver ha några gemensamma drag alls med det den är tecken för (Kilstrup, 2015).

Metoden är vald för att vi ska kunna analysera, i det här fallet; SKAM på bästa sätt och för att förstå och tolka den genom ett feministiskt perspektiv. Att titta på serien genom olika tecken kan ge oss en större överblick för vilka eventuella mönster som finns, om en viss symbol är återkommande. Speciellt för att få svar på frågeställningarna som har med utseende att göra måste vi titta på vad som visas upp och vad detta kan tänkas betyda. Om en person som ser ut på ett visst sätt porträtteras på ett visst sätt kan det vara en symbol för någonting. Genom den metoden och teorierna så ska uppsatsen troligtvis få en innehållsrik och värdefull analys. Eftersom att analysen endast tar upp ett fall, en serie, passar kvalitativ metod bäst (Lindstedt, 2017). Problematiskt med metoden är att det endast kommer bli en generalisering av studien. Resultaten och diskussioner vi kommer fram till kommer sannolikt inte stämma för alla serier inom samma genre och detta är vi medvetna om under hela processen.

För att samla in material kommer uppsatsen innehålla en studie som innehåller en analys av hur de unga kvinnorna i SKAM porträtteras som försöka besvara frågeställningarna. En semiotisk analys är den bästa metoden för studien eftersom semiotik syftar till att man tolkar just tecken på olika sätt. Det är intressant att titta närmare på hur SKAM kommunicerar fram ett budskap genom olika tecken ur ett feministiskt perspektiv för att få fram ett resultat som svarar på frågeställningarna. Analysen kommer att ske genom det narrativa perspektivet som innebär en tolkning av språket, hitta olika mönster och system i språket hos de unga kvinnorna i SKAM. Genom analysen kommer olika symboler som möjligtvis gör att kvinnor framställs på ett visst sätt troligtvis komma fram.

Analysen av tv-serien SKAM kommer också ske utifrån det visuella perspektivet, alltså vad olika tecken har för betydelse i det vi kan se (Kjørup, 2009).

Denotationer och konnotationer

För att göra analysen mer förståelig och strukturerad så kommer den utgå ifrån begreppen denotationer och konnotationer. Denotationer innebär att man tittar på någonting för vad det är. Den som analyserar lägger inte in några personliga värderingar utan beskriver objektet precis för vad det är. Konnotationer är när man istället analyserar objektet mer abstrakt (Carlsson & Koppfeldt, 2008). Till exempel kan en konnotation vara när man undersöker vilka tecken som finns och vad de möjligtvis står för.

Med tidigare kunskap av ämnet feminism i ryggsäcken är det lätt att ta saker för givet och därför kommer analysen beskriva viktiga händelser och scener med hjälp av denotationer. Det blir mer objektivt eftersom att analysen alltid kommer ha underlag för resonemangen och tankarna. Konnotationerna, alltså den abstrakta analysen, kommer beskriva varför någon i serien filmas eller säger någonting på ett specifikt sätt (Carlsson & Koppfeldt, 2008). Det kan också tolka olika scener på en mindre bokstavlig nivå. Genom denotationer och konnotationer kommer vi förhoppningsvis hitta tecken som kan analyseras utifrån de feministiska teorierna som analysen utgår ifrån.

3. Teori

Uppsatsen kommer att analysera serien SKAM ur ett feministiskt perspektiv. Av denna anledning kommer olika feministiska teorier att användas.

Den manliga blicken

Den manliga blicken är ett känt fenomen från Mulveys klassiska essä från 1975. Mulvey bygger sin teori på bland annat Sigmund Freud och hans psykoanalytiska tolkningsmodeller som visar att bilder på filmduken är för att ge mannen en sorts njutning. Utifrån ett filmvetenskapligt perspektiv beskriver Mulvey att detta objektifierar och porträtterar kvinnor i film på ett sätt för att tillfredsställa männen (Mulvey, 1999). Mulvey menar att kvinnan alltid fungerat som ett erotiskt objekt för olika karaktärer i film men också som ett objekt för åskådare/publiken av filmen. Mulvey beskriver det som tre olika blickar av män; en blick från kameran när den spelar in filmen, en blick från åskådare/publik när man ser filmen och karaktärernas blick i filmen (Mulvey, 1995, s.43).

Tollin och Törnqvist (2005) tar även också upp teorin om den manliga blicken. Tollin och Törnqvist förklarar det som att kvinnor alltid tvingas se sig själva utifrån vad män tilltalas av. I film så är det väldigt vanligt att kvinnor betraktas utifrån en manlig blick. Det innebär att de sminkar sig, klär sig och gör andra val för att göra den manliga blicken tillfredsställd.

En kvinna i en film eller serie porträtteras ofta som att hennes största mål i livet är att behaga mannens begär, annars har hon misslyckats. Teorin syftar också på att kvinnor inte får ha en riktig sexualitet, utan allt ska ske med diskretion eller inte alls.

Kvinnors kroppar

Kvinnor blir ofta objektifierade i medier. Det finns till exempel väldigt tydliga normer i hur kvinnor ska se ut. Kvinnan framställs ofta som en vit, slät, vacker, fin person med fylliga läppar och en putig rumpa. Om en kvinna ser ut på det här sättet så håller hon sig inom normen. Om en kvinnas utseende skulle avvika från normen på något sätt så porträtteras hon istället med hjälp av så kallade chockbilder. Det innebär att media förstorar och pekar ut det som avviker på kvinnans kropp för att göra det så motbjudande som möjligt (Hirdman, 2015).

Tidningsomslag visar ofta upp dessa chockbilder och det involverar kvinnokroppar som anses vara för stora eller för smala för att passa in i normen. Det är närbilder på allt ifrån celluliter till revben med anledning att chockera publiken. Tidningar har som syfte att chockera publiken eftersom att sådant material säljer bra. Dock så bidrar det till den skeva bilden att kvinnor antingen är perfekta eller motbjudande. Allt som går minsta utanför normen förstoras och pekas ut som någonting fel (Hirdman, 2015).

Kvinnor som bär slöja

I en studie av Hajin (2015) som undersöker iranska kvinnors profilbilder på Facebook nämner hon att kvinnorna ofta kompenserar för sin slöja. Med detta menar hon att kvinnor med slöja ofta känner ett behov av att kompensera för det faktum att de inte visar håret. Det skulle till exempel kunna vara genom smink och kläder (Hajin, 2015).

Kvinnor ska tittas på

Under år 2014 så fanns det en trend där kvinnor skulle posta ”no-makeup selfies” på sociala medier. Det innebär att de tog bilder på sig själva som osminkade och publicerade på sociala medier. Grundsytet med att trenden spred sig var att gå emot och uppmärksamma den press som kvinnor känner att de måste bära smink för att visuellt tillfredsställa mannen. Bilderna hade som mening att lyfta fram den naturliga skönhet som finns hos kvinnor. (Mulvey, 2015).

Problematiken med trenden ”no-makeup selfies” är att fokuset fortfarande ligger på att kvinnor ska tittas på och granskas av män. Det innebär att det är lättare för omgivningen att hylla de kvinnor som lägger upp ”no-makeup selfies” och har ett utseende inom normen, till exempel en ung, vit kvinna. De kvinnor som inte har ett utseende inom normen blir inte alls lika hyllade (Mulvey, 2015).

Med detta som utgångspunkt så har inte synen på kvinnor förändrats speciellt mycket sedan 1970-talet. Det enda som har förändrats är den nya tekniken som bara blivit ett till medium där kvinnor tittas på och bedöms. Det är alltså fortfarande männen som dominerar filmindustrin och många filmer är just gjorda för att kvinnorna ska tittas på (Mulvey, 2015).

Den nya tekniken, till exempel sociala medier och smartphones, är något som SKAM använder sig av i sitt berättande. Ett exempel på detta är från säsong 4 då huvudrollen är Sana. Sana dagdrömmer om sin drömkille Yosef som hon är hemligt förälskad i. Hon tittar igenom hans Facebook-profil, bilder på Yosef och ler för sig själv. Mitt i hennes dagdrömmar så avbryter Isak och frågar vem det är hon tittar på sin apple-dator och på Facebook. Sana slänger igen laptopen och hela hennes kroppsspråk och ansiktsuttryck utstrålar skamkänslor för att hon på ett sätt släppt kontrollen och hennes sexualitet genom att dagdrömma om en kille. Den scenen visar hur stor betydelse sociala medier kan ha för handlingen, då den utdragna närvaron på Yosefs Facebooksida skvallrar om att hon är intresserad av honom.

4 Material

Under avsnittet material kommer en sammanfattning av alla säsonger av serien SKAM och vad de handlar om. Detta kommer ge en helhetsbild som bidrar till att vår analys blir mer förståelig även för de som inte sett serien. Säsong 2 och 4 är en grund för vår analys och de material vi utgått ifrån därav är dessa sammanfattningar mer utförliga. Det kommer även tre artiklar som publicerats i media där de diskuterar relevanta aspekter och ämnen som vi använder som material och tar upp i diskussions och analysdelen.

Sammanfattning säsong 1

Den första säsongen av SKAM handlar om Eva Mohn som går i första ring på en gymnasieskola i Oslo. Genom säsongens gång får vi följa Eva och hennes relation med Jonas men vi som publik får också lära känna alla karaktärer i serien och se hur tjejgängets (huvudrollernas) relation växer till en fin och stark vänskap.

Säsong 2

I säsong 2 får publiken följa Noora. Noora är en självsäker tjej som inte är rädd för att berätta sina åsikter. Hon pratar till exempel öppet om och tar ställning kring feminism, där hon skiljer sig från de andra tjejerna i kompisgänget som många gånger inte tar någon ställning. Hon är sig själv och struntar i vad alla andra tycker om henne. Noora är också självständig och bor tillsammans med två av sina vänner. Vi som publik får inte veta något om hennes familjesituation.

Under säsongens gång får vi även följa William, skolans populäraste kille, som fattar tycke för Noora. Han försöker länge fånga hennes intresse. Noora tycker inte gott om William till en början och beskriver honom som en osympatisk och självupptagen människa. Detta gör att William får kämpa för Noora. Williams sätt att komma åt Nora blir genom Nooras kompis Vilde som är förälskad i William. William sms:ar med Vilde, bjuder tjejgänget på fest för att få Nora att komma. Noora tycker det är fel av William att utnyttja Vilde och tillslut går hon med på att gå på en dejt med William om han slutar spela på Vildes känslor.

Noora vill inte känna något för William men tillslut kan Noora inte kämpa emot sina känslor längre. Hon blir kär i killen som hon aldrig trodde hon skulle bli kär i.

Sammanfattning säsong 3

Säsong 3 handlar om Isak som inser att han är homosexuell. Han blir kär i Even och de inleder en relation som till en början är hemlig. När han sedan går ut med sin sexualitet blir det en jobbig tid för Isak då människor i skolan inte är snälla mot honom men det hindrar inte deras kärlek för varandra.

Säsong 4

I den fjärde och sista säsongen får vi följa Sana. Hon är muslim och genom denna säsongen kämpar hon mycket med hur hon ska förhålla sig till sina icke muslimska vänner, fester, relationer till killar osv. Sana är utåt sett väldigt självsäker och säger allt vad hon tycker och tänker. Hon får ofta försvara sin religion när folk runt omkring kommer med fördomar och har alltid svar på tal. I säsong 4 får man komma in på djupet och förstå hur jobbigt det egentligen är för Sana att behöva handskas med alla fördomar, blickar och hån för att hon inte ser ut som alla andra norska ungdomar med sin hijab. Säsongen handlar också om att Sana har fattat tycke för sin brors kompis Yosef och vi får också följa hur hon handskas med det, speciellt eftersom att han inte är muslim. I det sista avsnittet av SKAM så får man en inblick i livet på några av de karaktärerna som inte har fått en egen säsong. Av de fem tjejerna som är huvudkaraktärer i SKAM så har inte Vilde eller Chris fått egna säsonger. I det sista avsnittet fick publiken se små delar även från deras perspektiv.

Krönika av Elin Cullhed

I en krönika publicerad i Upsala Nya Tidning (17 feb, 2017) så kritiserar Elin Cullhed att SKAM använder sig utav kristna symboler för att höja kvinnorna i serien. Med det menar hon att vid främst två tillfällen så spelas psalmen "Härlig är jorden". I ett av tillfällena så har karaktären Vilde blivit för full och i det Låten används alltså för att få kvinnorna att framstå som oskyldiga genom att den är just kristen. Cullhed tar också upp en scen när Vilde är för full och spyr på den muslimska karaktären Sana. Hon får då byta om från sin svarta hijab och kommer tillbaka till rummet med helvita kläder och en vit handduk på huvudet. Låten "härlig är jorden" spelas även här. Det blir enligt Cullhed en symbol för att Sana har blivit en del av den norska, kristna kulturen som innebär att man är oskyldig trots att man super, har sex och liknande (Cullhed, 2017).

Krönika av Maria Jacobson

I en ledarkrönika i Piteå-Tidning (5 jan, 2017) så framför Maria Jacobson kritik mot serien SKAM. Hon menar att serien inte alls är speciellt nytänkande eftersom att den till en stor del handlar om kvinnorna som pratar om männen. Jacobson menar på att trots att serien handlar mycket om de olika kvinnliga karaktärerna och deras relation till varandra så ligger en stor uppmärksamhet till hur de förhåller sig till killarna i serien, vilket blir problem. Serien får det att framstå som att killar är det största intresset hos alla tjejer. Jacobson skriver att tjejer som går i gymnasiet måste väl ändå kunna ha fler intressen än killar, vilket hon inte anser kommer fram ordentligt (Jacobson, 2017).

Kulturartikel av Zara Kjellner

I denna kulturartikel i Expressen (6 jan, 2017) diskuterar Zara Kjellner varför alla vill vara Noora i serien SKAM.

Kjellner beskriver karaktären Noora som duktig, smart och som inte är rädd för att ryta till. Med detta menar skribenten att många vill vara som Noora. Noora har blivit en feministisk ikon som många pratar om på sina privata sociala medier. Kjellner beskriver även Noora som den ”perfekta kvinnan”. Noora är smalast i sitt kompisgäng och påminner om en vandrande barbie-docka. Samtidigt har Noora de egenskaperna att hon har svårt att visa känslor och upplevs som kall. Ibland kommer dock verkligheten ikapp henne där hennes yttre blir allt. Ett exempel på detta är när Noora hela tiden fixar till hennes läppstift.

Kjellner tar även upp Nooras motsats i serien som heter Chris. Chris avviker mest från skönhetsidealet som samhället har byggt upp. I serien ses Chris ständigt som hungrig och hennes ragningsförsök blir komiska. Noora är däremot inte intresserad av att ragga eller dejta vilket gör att Noora istället blir ett åtråvärt objekt.

När Noora i serien sedan kommer till en sexscen upplevs hon stel och tittarna får uppleva sexscenerna ur mannens perspektiv. Kjellner anser att problematiken med karaktären Noora inte ligger i just rollen utan i varför alla älskade Noora. Flera avsnitt av serien SKAM klarar inte Bechdel-testet och samtalen mellan tjejerna handlar i största utsträckning kring hur tjejerna förhåller sig till killarna.

Kjellner menar avslutningsvis att serieskaparen Julie Andem och hennes team lyckats med att skapa Noora som en blandning mellan ideal och identifikation som fyller ett behov i serien, vilket var Andems syfte med serien. Noora är dock alltid lite smartare, lite bättre och när det brister för Noora är det alltid på ett vackert sätt (Kjellner, 2017).

5 Analys

Följande analysavsnitt kommer innehålla utvalda scener från säsong 2 och 4 som på olika sätt representerar handlingen i tv-serien SKAM. De iakttagelser som görs kommer att ha teori, material och metodavsnittet som grund. Den möjliga problematiken med analysen blir att scenerna kan tolkas på olika sätt och det som skrivs här är inte ett konstaterande på hur någonting är. Denna analys kommer att ta upp hur det kan vara om man tittar på scenerna utifrån ett visst perspektiv.

Hela serien SKAM är 19 timmar och 34 minuter lång med alla avsnitt. Vi författare har tittat på hela serien för att efteråt välja ut de scener som representerar handlingen.

Säsong 2

5.1 Säsong 2, Avsnitt 1: Om du bara hållit vad du lovade. Scen 0.49 - 4.36min

Chris och Eva sitter på en bänk i klassrummet och betraktar två personer som hånglar. Chris äter en risifrutti. Noora kommer och sätter sig bredvid och Chris kommenterar paret. Noora får ett sms från William - "Du är jävligt tilltalande i den där tröjan". Noora har på sig en vit, off-shoulder tröja. Hon tittar ner på sin tröja och sätter på sig en svart jacka över.

Vilde och Sana har anlänt till gruppen. Vilde berättar att hon har ordnat sponsor till deras student-buss (Russebuss). Norges största solariekedja. Noora säger ifrån och vill inte att de ska bli sponsrade av företaget Brun o Blid. Vilde ifrågasätter varför och Noora berättar att hon anser att det bidrar till kroppshets eftersom att de har en sexistisk marknadsföring. Vilde försvarar företagets marknadsföring. Vilde menar att det är svårt att göra marknadsföring utan att visa upp bruna kroppar. Vilde tycker att Noora är otacksam eftersom hon har kämpat med att få sponsorer. Noora upprepar sig och säger att hon inte vill bidra till en omänsklig kroppshets bland unga. Chris säger då att hon inte känner av kroppshetsen samtidigt som hon stoppar en sked med risifrutti i munnen. Det blir tyst i gruppen. Sana säger: "Jag tycker att vi mjölkar de sexistiska jävlarna på alla pengar de har". Sana och Vilde gör highfive och Noora säger att hon inte vill vara med på bussen i sådana fall. Scenen slutar med att de är oense och lektionen börjar (SKAM, 2016).

Om man applicerar scenen när Chris äter på teorin om kvinnors kroppar så blir hon en chockbild. Chris blir en chockbild eftersom att hon inte är inom normen för hur en perfekt kvinna ska se ut. Den kvinnliga stereotypen ska vara vit, slät, vacker, ha fylliga läppar och putig rumpa (Hirdman, 2015). Chris är större än de andra tjejerna och är dessutom den enda personen i gruppen som äter. Hon tappar risifrutti på tröjan och får runt munnen vilket kan vara en symbol för hennes oordentlighet. Hon skiljer sig på så sätt från resten av tjejerna i gruppen.

När Noora dyker upp så är det hennes vita tröja man lägger märke till. Den är vit och är en symbol för renhet och oskuld. När William sms-ar henne och skriver att hon ser bra ut i sin tröja så sätter hon på sig sin jacka för att täcka sig. Hon blir märkbart obehagad av kommentaren. Enligt Tollin och Törnqvist (2005) så porträtteras kvinnor i film som att de inte har någon sexualitet eller är väldigt diskreta med den sexualiteten som dem har. Att Noora tar på sig jackan när hon får sms:et kan vara ett tecken på skamkänslor. Enligt Tollin och Törnqvist (2005) skulle hennes skam över att vara sexuell på något sätt kunna tolkas som att den tilltalar den manliga blicken eftersom att kvinnor enligt normen ska vara oskuldsfulla och diskreta med sin sexualitet. Enligt Mulvey (1995) skulle den manliga blicken i det här fallet kunna vara Williams blick. Det är William som karaktär i serien som tittar på Noora utan att hon bett om att bli granskad. Det kan vara en anledning till att hon såg obehagad ut och använde jackan för att skyla sig.

Anledningen till att just Noora får sms av William kan bero på att hon är stereotyp av hur normen för en kvinna ska se ut (Hirdman, 2015). Däremot är Noora inte översminkad eller har i syfte att få uppmärksamhet av killar men ses ändå som "naturligt vacker" och befinner sig fortfarande inom den kvinnliga stereotypen. Noora blir då även ett exempel som stärker en så kallad "no-makeup selfie" som Mulvey (2015) nämner i sin teori. Att Noora framställs på detta sätt och inom normen för hur en kvinna ska se ut är upp till skaparna av SKAM som aktivt väljer att faktiskt utforma karaktärerna och deras utseende på vissa sätt.

5.2 Säsong 2, Avsnitt 1: Om du bara hållit vad du lovade. Scen 6.48 - 9.50min

Eva och Jonas umgås hemma hos Eva. Noora knackar på fönstret utifrån och klättrar in för att umgås med Eva och Jonas. Jonas ligger i sängen och sms-ar med en yngre tjej. Han berättar för tjejerna vad hon svarade på det senaste sms:et. Eva berättar för Noora vem de pratar om och att Jonas träffar den yngre tjejen. Jonas försvarar sig själv och säger att han aldrig skulle

kunna hålla på med henne. Eva ifrågasätter varför han då chattar med henne och Jonas svarar: För att hon har fin rumpa. Efter en stund skickar den yngre tjejen en bild till Jonas på sina bröst. Jonas visar upp bilden och Noora försvarar tjejen och anser att han inte kan visa upp bilden. Eva vill se bilden närmare så hon lägger sig bredvid Jonas och säger att tutarna var "jävligt nice". Eva tror att bröstet är taget från en tidning men Jonas tror inte på det. Jonas tar en skärmdump av bilden och Eva ifrågasätter det. Jonas mumlar att den yngre tjejen får skicka vad hon vill. Noora bevakar deras samtal och himlar med ögonen (SKAM, 2016).

I denna scen framställs det som att den unga tjejen vill fånga Jonas uppmärksamhet och intresse genom att skicka nakenbilder på sig själv till honom utan att han ens har bett om det. Tjejen vill tillfredsställa Jonas vilket utgör Jonas till en manlig blick som tittar på den unga tjejen. Trots att hon gör det frivilligt vill hon tillfredsställa den manliga blicken och därför skickar hon nakenbilder till Jonas.

Evas förfrågan om att få se nakenbilden som Jonas får skickad till sig kan vara en symbol för hennes nyfikenhet. Hon har även åsikter om den unga tjejen och är inte rädd för att kommentera att de är "jävligt nice". Tollin och Törnqvist (2005) menar i sin teori att kvinnor inte får ha en riktig sexualitet och allt ska ske med diskretion. Eva fungerar som en motsats till teorin vilket kan ses som att Eva styr sin egen sexualitet och kan i sin tur ses som en symbol för feminismen. Noora däremot försöker skydda den unga tjejen genom att säga åt Jonas att inte visa bilden öppet. Noora blir tyst, avvaktade och bevakar händelseförloppet. Noora visar inga tecken på sin sexualitet eller att hon är nyfiken. Noora blir då Evas motsats och återigen stereotypiskt för hur kvinnan ska bete sig (Tollin och Törnqvist, 2005).

5.3 Säsong 2, Avsnitt 1: Om du bara hållit vad du lovade. Scen 17.50 - 25.30min

I den här scenen befinner sig de fem tjejerna hemma hos Noora och förfestar. Vilde sitter och velar mellan vilken tröja hon ska ha på sig. Hon håller upp ett förslag på en vit topp med hög krage och vit spets nertill. Vilde menar att toppen är "classy" upptill och "slutty" nertill men Chris säger att det inte är bra med en vit topp eftersom att hon kan spilla och då blir den genomskinlig. Vilde börjar prata om William och då tar Noora upp sin telefon och skriver till rumskompisen Eskild att han ska komma hem. De har gjort ett avtal att han ska flörta med Vilde för att hon ska glömma William, trots att Eskild egentligen gillar killar.

Eva börjar prata om sitt ex Jonas och nämner att det bästa sexet hon har haft är när dem gjorde slut med varandra. Hon nämner att det var hett och intensivt. Det blir tyst och Vilde höjer på ögonbrynen. Sana och Noora rynkar på ögonbrynen och kollar på varandra. Chris ifrågasätter om det verkligen var så bra eller om Eva bara hade drömt.

Vilde frågar tjejerna om någon har gått ner på dem någon gång. Alla säger nej utom Chris som berättar att det hände i Gran Canaria förra sommaren. Eva undrar hur det var och Chris säger att det var skittråkigt och börjar göra snarkljud. Vilde säger att hon är rädd att William ska försöka det på henne men Eva säger att hon inte behöver oroa sig eftersom att inga norska killar går ner på tjejer. Chris instämmer och säger att tjejerna minsann går ner på killarna för glatta livet.

Nu skriver William till Vilde och undrar när tjejerna ska komma till festen. Noora får samtidigt ett sms där William skriver att snapen egentligen var riktad till henne. Noora svarar och skriver att han inte får använda Vilde för att komma åt henne på det viset. William försöker ringa Noora men hon klickar honom.

I scenens sista sekvens så får Noora sms och samtal från William som hon försöker att ignorera och klicka bort. Han lyckas ändå få tag på henne genom att ringa till den ovetandes Vilde och be henne ge telefonen till Noora. William tvingar i princip Noora till en dejt och hon tvingas ljuga för sin tjejkompis för att skydda henne. Noora försöker stå emot William men ger tillslut med sig då han hotar henne. Nu kommer Eskild hem, han skakar hand med alla utom med Chris som ger honom en "highfive". Han börjar direkt ge komplimanger till Vilde. De sätter på en låt och börjar dansa, men musiken avbryts av att Vildes telefon ringer, det är William. Han vill prata med Noora. William säger att till Noora att hon måste hålla det hon lovar, dvs. gå på en dejt med honom, annars kommer han inte sluta utnyttja Vilde. Noora låtsas som att han frågar om någons nummer så tjejerna inte ska förstå vad han menar och säger ja till dejten. När dem har lagt på så får Noora ett sms där William skriver att han kommer och hämtar henne kl. 19 nästa fredag för en dejt (SKAM, 2016).

I den första delen av scenen säger Vilde i princip rakt ut att den höga kragen på toppen är en symbol för någonting "classy" och spetsen nertill är symbol för någonting "slutty". Vilde ler och verkar tycka att tröjan är en perfekt kombination. Anledningen till varför skulle kunna vara för att Vilde vill tro att tröjan drar till sig killarnas och Williams uppmärksamhet. Vildes uttryck kan tolkas som att tjejerna bryr sig väldigt mycket om att göra killarna nöjda och vetskapen om att de vet att killarna kommer titta och granska tjejerna. Enligt Mulveys (2015) teori skulle detta kunna vara för att kvinnor konstant ska tittas på och granskas av män.

När Eva nämner att hon har haft bra sex med sitt ex Jonas, så blir resten av tjejerna chockade. Vilde höjer på ögonbrynen medans Sana och Noora tittar på varandra och rynkar sina pannor. Ansiktsuttrycken är tecken på att de inte är bekväma med vad Eva säger. Enligt Tollin och Törnqvist (2005) teori skulle detta kunna vara för att kvinnors sexualitet ska ske med diskretion. Samma sak inträffar när tjejerna börjar prata om att norska killar inte går ner på tjejer. Vilde uttalar sig om att hon är rädd för att William ska gå ner på henne. Uttrycket kan vara ett tecken på att hon inte skulle ha ett eget val att säga ifrån om så var fallet. Det porträtteras som att om den möjligheten fanns att William skulle gå ner på Vilde i serien så hade William fått göra det trots att det porträtteras som att hon är rädd bara för tanken. Det kan tolkas som att hon vill tillfredsställa den manliga blicken, i detta fall Williams blick, en motspelares blick. Det kan även tolkas som att en manlig blick i publiken skulle bli tilltalad eftersom en publik skulle kunna uppleva Vildes beteende som tillfredsställande och lockande.

När Chris säger att en kille minsann har gått ner på henne, så skämtar hon om det och gör snarkljud, vilket är en symbol för att hon inte tar situationen seriöst. Chris sticker ut från de andra tjejerna. I denna scen porträtteras det som ett skämt att någon skulle vilja gå ner på Chris. Chris blir återigen en chockbild genom hennes beteende och utseende. Chris har inte fylliga läppar och putig rumpa som enligt Hirdman (2015) kännetecknar den stereotypiskt attraktiva kvinnan.

I scenens sista del så ljuger Noora för tjejerna om Williams samtal. Om Noora verkligen inte ville gå på dejten så hade hon rimligtvis berättat för Vilde vad som pågick. Det porträtteras istället som att Noora inte har någon egen vilja och måste offra sig för sin kompis skull, men så länge William inte står med en pistol mot hennes huvud och tvingar henne gå på dejten så har hon alltid ett val. Det framställs dock inte som det. Noora ger sig vika under mannens vilja då det är han som har makten. Mannen höjs upp som den dominerande och kvinnan som den underminerade. Enligt Watz (2014) så finns det en stor problematik med att kvinnors sexualitet porträtteras på det sättet och att det är ett stort bakslag för den feministiska kampen.

5.4 Säsong 2, Avsnitt 2: Du ljuger för en tjejkompis och skyller på mig.

Scen 4.06 - 4.40min

Vilde, Noora och Eva promenerar till skolan. Vilde diskuterar vad de ska klä ut sig till och ifrågasätter om de bara ska vara "grå möss". Noora menar att det inte bara handlar om det, utan att det handlar om hur de framställer sig själva, att Noora inte vill att de ska framstå som

sexobjekt. Vilde säger att hon bara vill att de ska vara fina när de klär ut sig och menar att Noora använder rött läppstift för att vara fin. Noora säger att hon använder rött läppstift för att hon själv tycker att det är fint. Vilde förstår inte skillnaden. Konversationen avbryts av att de möter Sara och Ingrid och att Noora får ett sms av William där det står "Du är jävligt snygg idag. Grattis på kvinnodagen. Jag ser fram emot fredagen" (när Noora och William ska på en dejt) (SKAM, 2016).

I den här scenen porträtteras det som att Vildes mål med att klä ut sig och se fin ut är för att behaga mannens blickar återigen. Enligt Tollin och Törnqvist (2005) teori så tvingas kvinnor alltid se sig själva utifrån en manlig blick och att de ska göra allt för att tillfredsställa den manliga blicken. I den här scenen porträtteras det som att Vilde vill tillfredsställa och vara snygg inför andra manliga karaktärer i serien.

Noora som karaktär porträtteras i denna scen som ett motstånd mot stereotyper eftersom hon säger emot Vilde för att hon inte vill ses som ett sexobjekt eller klä ut sig snyggt för att behaga männens blickar. Samtidigt säger Noora också att hon använder rött läppstift för att hon själv tycker att det är snyggt och inte för att göra sig fin för någon annan. Precis efter får hon ett sms av William som skriver att hon var fin idag. Den dagen då hon just idag använder rött läppstift. Den manliga blicken, William, tittar i den här scenen på Noora och tycker hon är fin. Kvinnan, Noora, blir här tittad på och granskad. Enligt Mulveys (2015) teori använder kvinnor smink för att visuellt tillfredsställa mannen och att kvinnor känner en press att använda smink eftersom kvinnor vet om att de ska tittas på och inte tvärtom. Denna scen visar Nooras feministiska medvetenhet men samtidigt hennes starka attraktion av William.

5.5 Säsong 2, Avsnitt 2: Du ljuger för en tjejkompis och skyller på mig.

Scen 10.25 - 13.22min

Noora står framför sin spegel hemma och sätter på sig en stickad tröja med hög krage. Hon tittar på sig själv och drar håret bakom öronen. Sedan åker Nooras blick till en lapp bredvid spegeln där det står "Everyone you meet is fighting a battle you know nothing about. Be kind. Always." Hon tar upp ett läppstift men ställer snabbt tillbaka det på bänken igen. Sedan tar hon upp det igen och börjar applicera röd färg på läpparna. Killkompisen Eskild avbryter genom att komma in i rummet och säga att Noora ser fin ut. Hon svarar och säger att hon inte alls är fin samtidigt som hon börjar torka bort läppstiftet. Eskild frågar varför Noora har ljugit till kompisen Eva att Eskild fyller år och hon säger att det är för hon ska på dejt med en "drittsekk" som heter William. Eskild undrar om det är Vildes William och Noora svarar att

William inte alls är Vildes och att hon gör detta för Vildes skull. När Eskild ifrågasätter hur hon tänker så försvarar hon sig att det bara är en dejt för att bli kvitt William. När Noora vänder sig om för att dra upp Eskild ur rummet så ser man att hon har satt på sin stickade tröja bak och fram eftersom att v-ringningen är på baksidan (SKAM, 2016).

Att Noora har en stickad tröja med hög krage, som hon har suttit på sig bak och fram skulle kunna betyda att hon vill visa så lite hud som möjligt för att hon vet om Williams attraktion för henne.

När Noora uppenbarligen tvekar med sitt läppstift som hon tillslut bestämmer sig att ta bort när Eskild säger att hon är fin skulle kunna betyda att hon sminkar sig för att göra sig fin för William. Mulvey (2015) menar i sin teori att kvinnor sminkar sig för att tilltala det manliga ögat. Eftersom att det framstår i scenen som att Noora inte vill göra sig fin för William så vill hon därför inte tilltala honom och tar därför bort läppstiftet.

Det borttorkade läppstiftet och den vända tröjan bak och fram kan tolkas som ett sätt att visa Nooras motstridiga känslor för William.

5.6 Säsong 2, Avsnitt 3: Är det något du döljer för oss? Scen 6.53 - 10.00min

Vilde, Eva och Noora sitter i fönstret i skolan och tittar ut över skolgården. De diskuterar och analyserar vem tjejen är som William dejtar. Eva och Vilde är ovetandes om att det är Noora som William dejtar. Noora spelar med att hon inte vet för att inte sårå Vilde. Vilde säger att det nog inte är Marte som dejtar William för hon går konstigt, Anja är inte hans typ, hon är lite tjock säger Vilde. Noora säger emot och säger att hon inte är tjock. Vilde förklarar sig att William gillar smala tjejer men Noora säger att det är det dummaste hon hört. Vilde ser rädd och fundersam ut och försvarar sig ännu en gång med att "Killar gillar olika saker. En del killar gillar små rumpor, en del stora. Alla tjejer måste inte vara supersmala, men William gillar modell smala tjejer, sådana som du" och tittar på Noora. Vilde fortsätter: Om William dejtar någon är jag säker på att hon är ganska smal". Vilde tar upp ett tuggummipaket och frågar om någon vill ha. Noora och Eva vill inte ha. Vilde tar ett tuggummi och börjar tugga. Sedan fortsätter hon prata om William (SKAM, 2016).

I denna scen porträtteras det som att karaktären William endast attraheras av smala tjejer. Det porträtteras även i den här scenen som att Vilde vill se ut som Noora och bli smalare som Noora för att kunna få William. Noora porträtteras som mer fin genom sitt utseende än till exempel Vilde själv. Vilde tar också i denna scen upp ett tuggummipaket och

börjar tugga tuggummi vilket skulle i detta sammanhang kunna tolkas som att hon är hungrig eller undviker att äta någonting för att just bli smalare och ha en chans på William. Det skulle i sin tur kunna tolkas som att Vilde gör att för att försöka få uppmärksamhet av William och fånga hans intresse. Mulvey (1995) menar på att kvinnor vill göra allt för att behaga mannen.

5.7 Säsong 2, Avsnitt 5: Jag är i alla fall inte svartsjuk. Scen 28.40 - 30.19min

Scenen börjar med att Noora springer efter William när han är på väg hem från en fest de har varit på. Hon ropar efter honom och säger att han inte har någon rätt att vara sur på henne. William stannar och säger att han inte är sur på henne. Noora säger att hon bara försöker göra det som är rätt men att han skiter i det. Sedan säger Noora att han är egoistisk, manipulativ, bortskämd och självupptagen. Hon avslutar med att hon inte gillar honom. William rör inte en min utan svarar bara med ett "var det allt?". Noora svarar nej men säger ingenting mer utan står kvar. Dem står en stund och tittar på varandra innan Noora springer fram och kysser William. Det som Noora och William inte ser är att Vilde står några meter bakom och tar hand om Eva som är för full och spyr. Vilde ser alltså allt som har hänt (SKAM, 2016).

I den här scenen så visar Noora på hur motsägelsefull hon är. Hon står och skäller ut William och säger att hon inte gillar honom, men springer nästa sekund fram för att kyssa honom. Denna scen skulle kunna tolkas som att Noora är vilsen och kluven i sina känslor för William med grund för att hon vill vara lojal mot sin kompis Vilde och på grund av sin feministiska medvetenhet som säger emot en kärlek för William.

5.8 Säsong 2, Avsnitt 6; Jag vill inte bli beskyddad. Scen 6.47 - 7.46min

Tjejtänget hänger i idrottshallen. Sana, Eva och Chris sitter och tittar på en bild på Jonas på Evas mobil och diskuterar ett bråk där Jonas blivit slagen och blöder från ansiktet. Vilde och Noora ligger på golvet och gör situps i tystnad. Vilde sneglar lite hela tiden på Noora. Tillslut stannar Noora upp och hoppar in i samtalet om bråket som Jonas varit med i. Noora säger "Ska de hålla på att slåss för alltid?". Vilde stannar också upp nu från situpsen och säger till Noora att hon har så god moral. Vilde ler och fortsätter "Jag menar det. Jag ser upp till dig". Tjejerna tystnar och bevakar samtalet mellan Vilde och Noora. Noora säger tack och fortsätter göra situps, Vilde härmar och samtalet om Jonas och bråket fortsätter (SKAM, 2016).

I denna scen gör både Vilde och Noora situps, men ingen annan av tjejerna. Vilde sneglar hela tiden på Noora och härmar hennes rörelser vilket kan tolkas som att Vilde vill

vara som Noora. Träningen (situpsen) i denna scen får en annan betydelse än en hälsosam träning eftersom Vilde vill gå ner i vikt för att se ut mer som Noora. Den kvinnliga normen i denna scen blir Noora eftersom Vildes fokus ligger på att granska Noora. Vilde har en tro om att hon då ska tillfredsställa William genom att bli smalare. Det porträtteras som att Vilde tränar för att fånga killars intresse och framförallt för William och inte sin egen. Det framställs som Vilde gör allt för att tillfredsställa männen.

Sana, Eva och Chris står bredvid och verkar inte alls bry sig om träning. De pratar om någonting helt annat vilket kan i den här scenen tolkas som att de inte heller bryr sig om att träna sig till den perfekta kroppen.

5.9 Säsong 2, Avsnitt 9: Jag saknar dig så jävla mycket. Scen 2.30 - 6.30min

I den här scenen sitter Noora nyduschat i sängen. Hon har varit hemma hos Williams bror två dagar innan och vaknade naken i hans säng, men minns ingenting av vad som har hänt. Noora sitter vid sin Ipad och googlar alkoholförgiftning, tecken på att man har blivit drogad och fysiska tecken på att man har haft sex. William försöker ringa henne men hon klickar honom. Hon googlar sedan "fysiska tecken på att man har blivit våldtagen". William fortsätter ringa men Noora svarar inte. Istället klickar hon upp Facebook och öppnar Williams brors sida. Noora öppnar brorsans profilbild för att sedan börja skriva ett meddelande där det står "Hej, vad hände i fredags? Jag minns ingenting." Men tar sedan bort den sista meningen och byter ut den emot "Jag fick en blackout." Efter att hon skickat meddelandet knackar det på dörren, det är rumskompisen Eskild. Han meddelar att William står utanför lägenheten och vill träffa henne. Noora flyger upp ur sängen, i en stor stickad tröja och gråa långkalsonger. Hon höjer rösten mot Eskild och säger att han måste komma på en ursäkt för att Noora inte kan träffa William. Efter en stund så går han med på det och går iväg (SKAM, 2016).

Det Noora gör i den här scenen är att visa mycket skam över att hon inte minns någonting från fredagen. Noora sitter nyduschat i sängen, vilket kan vara en symbol för att hon känner sig smutsig och försöker duscha sig ren efter händelsen. Hon har också väldigt stora och hängiga kläder. Det kan vara en symbol för att hon vill gömma sin kropp och dess konturer. Det framställs som att Noora har gjort någonting fel eftersom att hon inte vill berätta vad som har hänt. Det allra sista Noora googlar är tecken på att man har blivit våldtagen, vilket kan vara en symbol för att de andra googlingarna är det första som dyker upp i hennes huvud. De googlingarna drar mer åt hållet att hon skulle ha haft sex frivilligt med Williams

bror. Då Noora tvekar och ändrar sin formulering av meddelandet kan vara en symbol för att hon är osäker på hur hon ska fråga brodern om vad som hänt. Ordet blackout kan vara en symbol för att hon har varit påverkad av alkohol och då har hon någonting att skylla på om det skulle ha hänt något opassande mellan dem. Genom att Noora känner skam efter denna händelse i scenen skulle det utifrån Tollin och Törnqvist (2005) teori vara för att kvinnan ska vara diskret om sin sexualitet eller inte ha någon alls.

Det porträtteras som att Noora inte vill skylla på Williams bror vilket skulle kunna tolkas enligt Mulveys (1995) teori som att Noora gör allt för att behaga mannens blick. I denna scen handlar det om Williams brors manliga blick men det går även att applicera på att mannen i publiken till scenen kan bli tillfredsställd. Kvinnan porträtteras som att hon är underkastad mannen.

5.10 Säsong 2, Avsnitt 10: Jag ska förklara allt. Scen 37.57 - 45.00min

Noora möter Williams bror Niko på en offentlig restaurang. Noora vill ta reda på vad det var som faktiskt hände den där kvällen hemma hos Williams bror. Williams bror är ovetandes om att Noora spelar in samtalet för att sätta dit honom. Noora är tydlig med att hon inte är där för att dricka öl med honom utan bara att ta reda på vad som hände den kvällen. Williams bror tycker att hon är kaxig mot en kille som har nakenbilder på henne. Williams bror säger dessa saker som gör att Noora nu har bevis på att Williams bror tagit nakenbilder på henne när hon fick en blackout och att det är olagligt och kan få honom dömd. Noora berättar att hon spelat in samtalet och sätter dit honom. Williams bror blir helt tyst och Noora lämnar honom på restaurangen (SKAM, 2016).

Noora framställs i denna scen som ett motstånd för hur en stereotypisk kvinna ska vara. Hennes sexualitet ska ske med diskretion eller vara obefintlig (Tollin och Törnqvist, 2005). Noora tar makten över sin egen sexualitet och gör det klart för Williams bror att hon inte har velat detta. Noora sätter dit mannen som gjort henne till ett sexobjekt genom att ta nakenbilder på Noora utan hennes godkännande. Denna scenen visar ett exempel på att män begär kvinnor men även ett sätt att hantera och motverka dessa händelser. Den visar även Noora som karaktärs feministiska medvetenhet.

Sammanfattning säsong 2

Säsong 2 handlar till stor del om relationen mellan Noora och William. Noora slits mellan två världar och vill vara med William samtidigt som hon inte vill sära sin vän. Händelseförloppet

ser ut som så att Noora döljer sin relation med William, och rentav förnekar den till en början. Sedan börjar hon släppa taget och berättar tillslut för sina vänner att de träffas. Det kommer sedan ett bakslag när hon vaknar naken i samma säng som Williams bror. Noora mår dåligt ett tag men lyckas lösa situationen tillslut och William och Noora fortsätter som ett par.

Säsong 4

5.11 Säsong 4, Avsnitt 1: Du hatar att hänga med oss. Scen 7.33 -

11.11min

Sana kommer hem och går in genom ytterdörren. Hon hör röster från rummet intill. Hon går fram till dörren och lyssnar vilka det är. Sana hör att det är hennes bror och flera andra mansröster. Hon går fram till spegeln och tar på sig läppstift och fixar till sig. Hon kollar in sig själv, nickar åt sig själv och ler. Sedan går hon in till killarna i rummet intill och bevakar vad de gör. Sana frågar vad de gör för något och ser att de kastar en "boll" med strumpor för att träffa hålet i en lampskärm utan att nudda skärmen. Det föreställer en boll i en basketkorg. En av killarna säger att hon ska få testa och hennes bror säger emot. Sana säger kaxigt att deras mamma är bättre än hennes bror. Sanas bror utmanar henne att testa att kasta strumporna. Sana misslyckas och strumporna träffar skärmen. Nu är Sana "slav" åt sin bror i en vecka då det var vinsten för att han vann vadet. Han ber henne att gå och göra te åt killgänget. Han höjer rösten efter henne när hon börjar gå mot köket "Tack så mycket slavkvinna". Sana vänder sig snabbt om och ger honom en blick som kunde döda. Sanas bror ber genast om ursäkt och sa att det kom ut fel. Kompisgänget säger åt Sanas bror att tänka efter vad han säger till sin syster (SKAM, 2017).

Mulvey (2015) pratar i sin teori om att kvinnor känner press av att använda smink och att kvinnor använder smink för att behaga och vara fin inför mannen. Scenen då Sana "fixar till sig" och sminkar sig innan hon ska gå in och möta sin brors kompisar kan vara för att hon vill vara fin inför mannen utifrån Mulveys teori (2015). Sana framställs i scenen som att hon bryr sig om vad männen ska tycka om henne och att hon vet om att någon eller flera kommer titta på henne. Läppstiftet som Sana använder blir ett tecken på att hon är mån om sitt utseende. Enligt Hajins (2015) teori så kompenserar kvinnor med slöja ofta sitt utseende med smink och kläder eftersom de inte visar sitt hår.

Senare i scenen slänger Sanas bror ur sig "Tack så mycket slavkvinna" efter Sana när hon ska gå och göra te åt sin bror och killgänget. Sana reagerar genom att vända sig snabbt

om och titta argt på sin bror. Sana framställs då i scenen som deras "slav". Sana blir arg på sin brors ordval eftersom det blir nedtryckande och nedvärderande mot Sana som kvinna. Hennes ilska i detta sammanhang kan vara ett tecken på att hon vill att det ska vara jämställt mellan män och kvinnor i alla religioner och att hon gör te till killarna för att hon förlorade vadet och inte för att det är hennes roll som kvinna att servera männen. I denna scen gestaltas Sana som motstånd mot stereotyper och visar sin feministiska medvetenhet. Trots att hon gör det som männen i scenen vill, så gör hon det inte med ett leende på läpparna. Sana visar med sitt trumpna humör att hon inte frivilligt gör någonting för att behaga mannens begär.

5.13 Säsong 4, Avsnitt 3: Vad menar du om att dricka? Scen 0.42 - 2.50min

Sana kommer in i köket där hennes mamma står och lagar mat. Sana tar en morot och tittar ut i vardagsrummet där hennes bror, Yosef och deras kompisar umgås. Sanas mamma undrar varför hon inte har varit på fredagsbönen på länge. Sana undrar varför hennes mamma inte ifrågasätter varför brodern aldrig är på fredagsbönen. Hennes mamma försvarar Sanas bror med att han är lika vimsig som Sanas pappa och att hon och Sana är mer seriösa med sin tro. Sana säger att hon ska gå på nästa fredagsbön och frågar sen om hon ska hjälpa till med maten. Mamman frågar om hon vill hjälpa till med maten och Sana säger "egentligen inte". Då frågar Mamman hur det ska gå när Sana får egna barn och om de ska svälta. Sana skrattar lite och säger "nej min man ska laga mat". Mamman säger "Inshallah" (Hoppas det, förhoppningsvis, om allt går som det ska) (SKAM, 2017).

I denna scen berättar Sana att hon inte alls har planerat att stå i köket i framtiden och att hennes man ska göra det. På så sätt bryter hon mot den normen som finns inom familjen. Enligt Mamman så är det kvinnans ansvar att se till att familjen ska få mat på bordet. När Sana får höra detta så skrattar hon, vilket kan vara en symbol för att hon finner Mammans påstående mycket lustigt och inte speciellt troligt. Återigen så visar Sana att hon inte är den stereotypiska kvinnan (Tollin och Törnqvist, 2005) som vars största mål är att göra mannen till lags.

5.14 Säsong 4, Avsnitt 4: Allah hade diggat dig. Scen 0.53 - 7.25min

Vilde, hennes kille Magnus, Noora och Sana sitter och dricker kaffe utomhus. Vilde och Magnus pussas och skojar med varandra medans Sana och Noora sitter bredvid och tittar på.

Både Sana och Noora ser lite äcklade ut av det nykära paret. Vilde säger att Magnus har en "lejonkuk" och Magnus skrattar och instämmer samtidigt som han pussar Vilde. Tillslut säger Vilde att de ska gå hem till Magnus och knulla. Noora blir lite chockad och säger ironiskt att det var kul att dricka kaffe ihop med dem (SKAM, 2017).

I den här scenen skäms Vilde inte över sin sexualitet och går emot stereotypen för hur en kvinna ska vara (Tollin och Törnqvist, 2005). Hon visar öppet framför sina vänner att hon är sugen på Magnus. Samtidigt beskriver hon Magnus könsorgan som en "lejonkuk" vilket kan ses som en symbol för en stor penis. Magnus blir glad av Vildes ordval och visar det genom att le, skratta och pussa Vilde. Magnus manliga blick kan möjligtvis påverka Vilde till att bete sig på det här sättet. Vilde höjer upp sin pojkväns självförtroende genom att likna hans könsorgan med någonting stort och mäktigt. Å ena sidan så tilltalar Vilde Magnus blick genom liknelsen, å andra sidan kan man uppfatta henne som en självständig kvinna som inte känner att hon behöver vara diskret med sin sexualitet.

Noora blir i den här scenen lite obekvämt när paret ska gå hem och ha sex. Noora skulle kunna beskrivas som Vildes motsats. Noora är återigen väldigt diskret runt ämnet sex och passar på så sätt in normen för hur en kvinna ska vara.

5.15 Säsong 4, Avsnitt 5: Om du är ledsen är jag ledsen. Scen 23.55 - 26.55min

Sana står och tvättar händerna i badrummet på en klubb där många från skolan sjunger karaoke och umgås. Sana tvättar bort Isaks blod från händerna då Isak blivit slagen av någon av Sanas brors kompisar. Sana ser bekymrad och ledsen ut. Utanför badrummet hör man två tjejer prata skit om Sana. De pratar bland annat om att hon verkar "psycho" och att tjejgänget "Pepsi max-gänget" från russebussen ska kicka Sana från att få vara med på russebussen. De pratar också om att Sana som bär hijab måste representera Islam på ett bra sätt och inte vara med på en russebuss där de dricker alkohol eftersom det säger emot normer inom Islam. De två tjejerna säger att de andra tjejerna i Sanas kompisgäng verkar coola, speciellt Noora och så går de iväg ut till de andra i baren. Sana står och tjuvlyssnar och ser ännu mer ledsen ut. När hon sedan går ut från badrummet ut till baren så ser hon Noora stå och hångla med Josef, personen hon är intresserad av (SKAM, 2017).

I den här scenen blir Sana ledsen på grund av att de två tjejerna säger massa dumma saker om Sana. De avslutar också sitt samtal med att Noora i alla fall verkar cool. Noora är vit, vacker, slät och fin, alltså stereotypen för hur en kvinna ska se ut (Hirdman, 2015). Sana

är Nooras motsats och blir inte behandlad på samma sätt som Noora. Sana blir inte accepterad av tjejerna medans Noora blir deras "favorit" bland tjejgänget. Mulvey (2015) pratar om att kvinnor som har ett utseende inom normen blir hyllade mycket fler gånger än de kvinnor som inte har utseendet inom normen för hur en kvinna ska se ut. Pricken över i:et är när Sana går ut och ser sin kompis, som har utseendet inom normen, så och hångla med killen som hon gillar.

5.16 Säsong 4, Avsnitt 6: Har du en dålig dag? Scen 4.18 - 5.57min

En norsk rapp-låt spelas samtidigt som Sana går genom skolgården i slow motion. Hon tittar sig omkring och ser folk umgås och ha kul tillsammans. Alla på skolgården bär ljusa färger, medans Sana sticker ut i sin helsvarta outfit, mörk ögonskugga och mörkt läppstift. Hon går med ett uttryckslöst ansikte fram till Noora, Eva, Vilde och Chris som står på skolgården, alla med ljusa kläder. Det är fortfarande i slow motion och man får se en närbild på Noora när hon drar fingrarna genom håret så det flyger i vinden. När Sana kommer fram till tjejerna vänder de sig mot henne och rynkar på pannorna. Eva visar något på sin telefon och frågar "vad är detta?". Sana förklarar att hon har hoppat av russebussen. När tjejerna ifrågasätter och protesterar så säger Sana att hon har insett att russebussen strider mot hennes värderingar när hon får se tjejerna tappa all självrespekt endast för att få ha sex i skogen. Sana går iväg och tjejerna står tysta kvar (SKAM, 2017).

När Sana går över skolgården så ser man tydligt att alla andra har ljusa kläder medans Sana bär helsvart. Eftersom att färgen vit är symbol för oskuld och renhet så blir Sanas outfit en symbol för det motsatta. Hon tycker egentligen själv att det är alla andra som betar sig lösaktigt och hon gör möjligtvis därför en sorts motrörelse för genom att bära svart. Att Sana ser Noora slänga med håret i slow motion blir en ganska tydlig referens till att Sana inte själv visar håret.

När Sana skäller ut tjejerna och säger att de inte har någon självrespekt så framställs det som att Sanas tjejkompisar är lösaktiga medans Sana är oskulden. Hon kämpar för att vara inom normen för hur en kvinna ska vara (Tollin och Törnqvist, 2005) och samtidigt förtydliga att dem andra inte alls är inom normen. Hon höjer sig själv genom att trycka ned dem andra tjejerna.

5.17 Säsong 4, Avsnitt 7: Vi måste stå tillsammans. Scen 0.52 - 3.48min

Sana står vid en basketkorg och spelar basket med sig själv. Hon skjuter bollen i korgen tre gånger men missar varje gång. Yosef dyker upp och tar upp basketbollen. När Sana ber om att få tillbaka den så vill han inte ge tillbaks den. Yosef börjar spela och träffar korgen på första försöket. Han hotar Sana med att ta bollen och gå iväg om hon inte vill spela med honom. Sana försöker ta tillbaka bollen och de börjar spela mot varandra men avbryts av Sanas bror som frågar om han får vara med. Sana tar då bollen och säger att hon vill spela själv istället nu. Sanas bror, Elias, undrar hur länge hon ska vara sur eftersom att han slog hennes kompis Isak på en fest. Elias visste inte att Isak var hennes kompis när han slog honom. När Sana inte svarar på frågan så säger Elias till Yosef att det inte spelar någon roll vad han säger eller gör, för Sana kommer fortfarande vara sur. Sedan varnar Elias sin kompis Yosef och säger att han ska akta sig för att Sana är förjävlig. Killarna går sedan därifrån (SKAM, 2017).

När Yosef tar bollen av Sana så säger hon ifrån och att hon inte orkar spela tillsammans med honom. När han vägrar ge henne bollen och ska gå därifrån så tar hon ändå bollen och börjar spela. Sana orkade alltså spela basket med Yosef trots allt. Man ser att Sana försöker hålla in ett leende när hon tar bollen från Yosef vilket kan vara en symbol över att hon faktiskt är underhållen av situationen, och inte irriterad som hon försöker få det att framstå som.

Enligt Tollin och Törnqvist (2005) så porträtteras det ofta som att en kvinna vill göra allt för att göra mannen nöjd. Sanas brors kommentar kan vara ett sätt att säga till henne att hon inte uppfyller det som hon är förväntad. Han vill att Sana ska förlåta honom trots att han och hans killkompisar har slagit hennes vän. När hon vägrar så blir han sur och varnar sin kompis för att umgås med henne. Den sista kommentaren när brorsan varnar sin kompis blir en symbol för att Sana inte uppfyller sina krav på sig som stereotypisk kvinna ska vara och bete sig. Hon gör inte allt i sin makt för att göra mannen nöjd, utan snarare tvärt om. Sana är väldigt envis och gör sig inte märkbart till på något sätt bara för att en man är i närheten.

5.18 Säsong 4, Avsnitt 8: De största förlorarna i skolan. Scen 19.07 - 24.36min

Den här scenen grundar sig i att Sana på senaste tiden gjort en del misstag som har gjort att hennes fyra närmaste tjejkompisar är sura på henne. Ett av misstagen var att skapa ett Instagramkonto där hon hängde ut en tjej i skolan som heter Sara. Det slutade med att Vilde fick skulden och blev på så sätt också uthängd. Scenen börjar med att Sana har skickat ett långt förlåt-sms till sina tjejkompisar och ber om att de ska komma på ett möte med Sara, som Sana hängde ut, och hennes gäng. Mötet går ut på att se om någon av tjejerna vill anmäla något av de Instagramkonton som Vilde och Sara blivit uthängd på. Sana försöker få tag på sina tjejkompisar, men ingen svarar. Så hon beger sig till mötet med Saras gäng helt själv. När Sana kommer dit så sätter hon sig på en bänk med Saras tjejgäng mitt emot. Sana försöker ringa sina tjejkompisar flera gånger men de svarar inte. Sana är rädd för att tjejerna är så sura på henne att de tänker gå vidare och anmäla hennes Instagramkonto. Precis när alla ger upp och ska gå där ifrån så hör man massa röster ropa på Sana. Sana vänder sig om och ser sina fyra bästa vänner komma i en minibuss med texten "Los Losers" på. Hon ler stort och springer dit. Vilde kramar och ger Sana en puss på kinden. Chris ger Sana en "give me five". Noora och Eva kramar Sana samtidigt när hon kommer fram till bussen. Samtidigt som tjejerna åker iväg så pekar de finger mot Sara och hennes gäng (SKAM, 2017).

Det som är speciellt med den här scenen är att ingenting har med killar att göra. Sanas problem är cirkulerat kring att hon kanske kommer att förlora sina bästa vänner. I scenen så får man varken se en enda man eller höra kvinnorna prata om män på något sätt. Allt cirkulerar kring en konflikt som har skett kvinnorna emellan. Det bryter mot den tidigare nämnda stereotypen för hur kvinnor ofta porträtteras i film enligt Tollin och Törnqvist (2005). Att Vilde ropar "Fuckar ni med Sana, Fuckar ni med oss" och samtliga tjejerna pekar finger åt Saras tjejgäng blir det en symbol för att de har förlåtit Sana. Trots att Sana har gjort någonting väldigt dumt så backar de sin kompis istället för några bekanta tjejer.

Tjejernas sätt att hälsa på Sana är också speciellt då det på ett sätt speglar vilka typer av personer de är. Vildes kram och puss på kinden kan symbolisera hennes framfusighet och oblyghet. Chris "give me five" kan vara en symbol för det som även har porträtterats tidigare, att hon inte är speciellt känslig eller feminin av sig. Gruppkramen mellan Noora, Eva och Sana kan vara en symbol för deras vänskap tillsammans. Alla de tre tjejerna har fått en egen säsong och mycket har handlat om deras relationer till varandra.

5.19 Säsong 4, Avsnitt 9: Livet leker. Scen 14.22 - 18.46min

Sana och Noora sitter på en trappa vid skolan och pratar. Noora har håret rufsigt uppsatt i en knut och pratar om William som har kommit tillbaka från London efter att Sana skrev ett mail att hon älskade honom från Nooras adress. Noora säger att William äntligen har öppnat sig för henne och att hon inte förstod vad hon höll på innan, för nu förstår hon William. Noora säger sen att detta var det bästa Sana har gjort och dem båda tjejerna ler. Noora frågar sedan hur det gick mellan Sana och Yosef och om hon har pratat med honom. Sana skakar på huvudet och berättar att hon skulle prata med honom hur hon känner men att hon precis då fick reda på att Yosef ska åka till Turkiet under sommaren. Noora övertalar Sana att skriva till Yosef och fråga om de ska träffas, trots att hon är nervös över att han inte kommer svara (SKAM, 2017).

Här så har William kommit tillbaka från London och Noora upplevs som väldigt lycklig då hon ler och andas avslappnat hela tiden. Den rufsigt uppsatta tofsen kan vara en symbol för att hon är väldigt avslappnad. I det här fallet ligger den manliga blicken på Noora utifrån åskådarens perspektiv. Samtidigt som hon pratar gott om William så får man se den rufsiga frisyren och uppknäppta skjortan på nära håll. Då dessa två är symboler för att hon är avslappnad så tilltalas den manliga blicken från publiken (Mulvey, 1995). Scenen objektifierar en kvinna som annars brukar gå emot stereotypen. Noora ifrågasätter sig själv och förklarar att hon äntligen förstår honom nu när han har öppnat sig. Den meningen skulle kunna vara en symbol för att Williams dåliga beteende mot henne grundar sig bara i att han bara är missförstådd. Noora lämnade William i London för att han inte hade tid för henne och bara brydde sig om sin pappa. Nu när William har berättat hur han själv kände så är det helt plötsligt okej.

I scenen så är Sana också mycket tveksam över om hon ska skriva till Yosef som gillar henne. Sana är orolig för att han ska åka iväg till Turkiet hela sommaren och vill troligtvis därför inte inleda någonting nytt. Men när hon har skickat iväg frågan så ropar Noora "Yeey, bra!" och tjejerna kramas. Nooras reaktion blir på så sätt en symbol för lättnad. Tollin och Törnqvist (2005) teori om att kvinnors liv porträtteras som att det går ut på att prata om män och göra männen nöjda, vilket båda tjejerna har gjort i den här scenen. Glädjen dem visar över att ha gjort männen glada blir på så sätt en symbol för att killarna har en väldigt stor betydelse i deras liv.

5.20 Säsong 4, Avsnitt 10: Tack för allt. Scen 00.00 - 5.42min

I den här scenen får publiken se en liten del från Vildes perspektiv. Det börjar med att hon står framför spegeln i badrummet och sminkar sig till låten "Pretty hurts" av Beyonce. Vilde får ett sms av Chris där hon skriver att hon är utanför och undrar om hon ska komma upp till lägenheten. Vilde svarar att Chris ska stanna där nere. Vilde fortsätter sminka sig men rycker till av att dörrklockan ringer. Hon går långsamt fram till dörren och väntar en stund innan hon öppnar trots att någon fortsätter ringa på dörrklockan och knacka. När hon öppnar står det en man utanför som säger att han är ny ordförande för bostadsrättsföreningen. Han frågar efter Vildes mamma och hon säger att mamma inte är hemma. Mannen ber Vilde påminna sin mamma om att hon inte har betalat avgiften till föreningen. Vilde säger att hon ska hälsa det och de säger hejdå till varandra (SKAM, 2017).

Det klipps till att Vilde sitter vid köksbordet och bläddrar bland papper. Efter en stund släpper hon alla papper och kollar runt på köksbordet en stund tills mobilen plingar. Det är Sana som bjuder in henne till en Eid Mubarak fest. Vilde börjar le för sig själv. Sedan går hon och häller upp ett glas vatten som hon tar med tillsammans med en värktablett och går till sin mamma som ligger i sovrummet. Vilde sätter sig vid sängkanten och kramar om sin mamma som frågar vem det var som plingade på dörren. Vilde svarar att det var någon som samlade in underskrifter. Hon går sedan därifrån och ner till Chris som väntar vid lägenhetsporten. Vilde ber om ursäkt att hon är sen och säger att det var för hon och hennes mamma blev sittandes och babblade på för länge (SKAM,2017).

I den här scenen får vi i publiken verkligen följa med Vilde bakom kulisserna och hur hon har det hemma. Låten "Pretty hurts" som spelas samtidigt som Vilde sminkar sig kan vara en symbol för hennes vilja att offra allt för att vara vacker. "Pretty hurts" som Beyonce sjunger i låten representerar till stor del hur Vilde som karaktär har framställts i serien. Hon har brytt sig otroligt mycket om utseende och vill göra killarna i serien till lags till varje pris.

Scenen framställer också Vilde på ett djupare sätt än innan. Det visas här att Vilde har fler egenskaper än att springa efter killar och träna, som att hon är omhändertagande och stark. Vilde skyddar sin mamma som verkar må dåligt och går sedan ut till sin vän som om ingenting har hänt. Det kan innebära att Vilde till stor del har mått väldigt dåligt under hela serien men publiken har egentligen bara fått se den ytliga delen av henne. Här stämmer också den tidigare spelade låten "Pretty Hurts" in. Beyonce sjunger att det inte är utseendet som behöver ändras på utan det är själen som behöver lagas. Låten blir en symbol för hur Vilde mår. Hon är väldigt besatt av sitt utseende men egentligen kanske det inte går att lösa genom

att få sin drömkille eller den perfekta kroppen, utan hon kommer bara må bra över sitt utseende när hon börjar må bra på insidan.

5.21 Säsong 4, Avsnitt 10: Tack för allt. Scen 19.21 - 24.03min

Chris kommer in till skolsköterskan och vill prata om hennes kompis som har det svårt hemma, hon vill ha råd för hur hon som kompis ska hjälpa sin kompis att må bättre. Skolsköterskan är lite flummig och som Chris verkar uppskatta. Deras personligheter fungerar bra ihop och Chris får några tankeställare av skolsköterskan som hon inte tänkt på tidigare (SKAM, 2017).

I denna scen blir Chris en chockbild (Hirdman, 2015). Chris verkar inte bry sig om sitt utseende och hon framställs som rolig, ful och komiskt. Hon skiljer sig från de andra tjejerna då hon är större och använder "barnkläder", starka färger, en väska formad som en nalle, stora tofsar med mera och det får henne att framställas som barnslig. Hennes barnslighet kan vara en symbol för att hon är osexig och okvinnlig. Chris använder inte heller smink vilket kan ses som ett tecken på att hon inte bryr sig om göra sig fin inför mannen. Det får henne att framställas som självsäker och självständig. Enligt Tollin och Törnqvist (2005) teori om hur kvinnor brukar porträtteras i serie och film så är Chris inte så som den typiska kvinnan brukar framställas.

5.22 Säsong 4, Avsnitt 10: Tack för allt. Scen 40.25 - 58.27min

I seriens sista scen så befinner sig hela tjejgänget på Sanas Eid Mubarak fest. Alla har klätt upp sig och Sana har en chockrosa klänning med matchande rosa hijab. Tjejerna har valt att inte ge Sana någon present utan har kommit fram till att skriva ett tal. När det är dags att hålla talet så frågar Noora runt bland tjejgänget om någon av dem vill hålla det. Ingen av tjejerna vill och det slutar med att Evas expojvån Jonas ställer sig upp och håller talet för alla på festen. Jonas säger att det är Noora som har skrivit talet och Noora säger då att William och Isak har hjälpt till. Han börjar läsa upp talet till Sana som avslutar hela serien SKAM.

Sanas rosa outfit blir en stor kontrast till hennes tidigare nästan alltid helsvarta outfits under seriens gång. Den rosa färgen kan vara en symbol för femininitet. Att Sana har på sig en mer feminin färg kan vara ett tecken för att hon kompenserar för det faktum att hon inte visar sitt hår. Hajins (2015) menar att kvinnor som bär slöja ofta kompenserar med hjälp av till exempel kläder och smink för att dem inte visar håret.

Enligt teorierna från Mulvey (1995) och Tollin och Törnqvist (2005) så porträtteras de flesta filmerna utifrån mannens perspektiv på olika sätt. Att det är just en man som får hålla talet som avslutar hela serien blir lite märkligt då serien SKAM har till största del handlat om ett tjejgäng (förutom säsong 3).

Här framställs det som att kvinnorna är passiva och mannen är aktiv. Jonas har alltså inga problem att ställa sig upp och hålla ett tal när ingen av tjejerna vågar.

Sammanfattning säsong 4

Säsong 4 inleddes med att publiken fick lära känna karaktären Sana lite mer. Det blir klart att hon är intresserad av en kille och brottas under säsongen med dessa känslor då han inte delar hennes religion. När Noora, hennes bästa kompis, hånglar med Yosef så ger hon upp hoppet och tar avstånd från kompisar och killen. Sana gör ett dumt misstag som hennes kompisar förlåter och bandet mellan dem verkar bara ha blivit starkare av detta. Det visar sig att Nooras relation med Yosef aldrig har varit kärlek och att han har gillat Sana under hela tiden. Säcken knyts ihop med att Sana håller i en eid-mubarak fest och alla karaktärer som har haft en betydande medverkan i serien är med.

6 Resultat

Den här delen kommer att sammanfatta det resultat som analysen kom fram till med hjälp av metoden och teorierna. Frågeställningarna (se avsnitt syfte och frågeställningar) kommer även att besvaras i den här delen.

6.1 Noora

En sammanfattning av hur Noora framställs i tv-serien SKAM är att hon både ser ut och beter sig som normen för hur en kvinna ska vara på många sätt. En attraktiv kvinna ska vara smal, blond, slät, vit med putiga läppar (Hirdman, 2015). Noora har blont, platt hår till axlarna och bär ofta rött läppstift. Annars bär hon inte överdrivet mycket smink och ibland ingenting alls. Hon bär ofta kläder som jeans, en liten väska, boots och en vanlig t-shirt. Utifrån Hirdmans (2015) teori om hur en attraktiv kvinna ska se ut passar Nooras karaktär in på den normen och stereotypen. Kjellner (2017) beskriver Noora i sin kulturartikel som “den perfekta kvinnan”, hon är smalast i sitt kompisgäng och påminner om en vandrande barbie docka. Hon diskuterar

även i sin kulturartikel och ifrågasätter varför alla vill vara som Noora. Kjellner (2017) menar att Noora blivit en feministisk ikon som många skriver om på sina privata sociala medier. Att Noora framställs som en feministisk ikon beror på hennes feministiska åsikter och uttalanden om till exempel kroppshets och kvinnoförtryck. Noora framställs i serien som mycket medveten om feminism och hennes kvinnliga rättigheter. Däremot har hon till exempel inte tagit makten och varit stolt över sin egen sexualitet och istället visat skam över vissa situationer. I dessa sammanhang blir hon som en motsats till feministisk eftersom hon inte bejakar sin sexualitet. Detta beskriver Kjellner (2017) i sin kulturartikel att när det kommer till sexscenerna med Noora så blir hon stel som en pinne och sexscenerna upplevs ur ett manligt perspektiv. Detta kan man inte ge Noora som karaktärskritik för utan det är skaparna bakom karaktären Noora och SKAM som valt att framställa Noora på det här sättet. Utefter detta kan man se det som att Noora pratar som en feminist, men beter sig inte alltid som en.

Noora framställs även i serien som ganska känslökall och sätter upp en mur, kanske för att undvika att bli sårad. Noora bor i ett kollektiv och man förstår under säsongens gång att Noora har ett struligt förhållande med hennes föräldrar sedan innan hon flyttade till kollektivet. Att hon framställs som känslökall är för att hon blivit sårad av sina föräldrar och vill skydda sig på så sätt. Noora är hård utåt och är inte rädd för att argumentera för sina starka åsikter. Hon har feministiska åsikter och står upp för kvinnan och vill helst inte ses som ett sexobjekt. Noora framställs som självsäker och verkar inte bry sig om hur hon upplevs av andra. Hennes mål är inte att tillfredsställa någon man och det kan också vara så att denna mur som hon byggt upp är för att skydda sig mot männen också. Däremot tränger sig William tillslut igenom Nooras mur som hon byggt upp för att skydda sig själv trots att hon många gånger försöker sträva emot det. Noora har motstridiga känslor för William vilken kan vara på grund av hennes feministiska medvetenhet, att hon vill vara lojal mot sin vän Vilde som har känslor för William men samtidigt som Noora vet om att William har en stark attraktion för henne vilket lockar henne. Noora är kluven (se avsnitt 5.7).

Det framställs också i serien som att Noora mer och mer börjar tänka på hur hon ser ut när hon fått ett intresse för William och när han ger henne en bekräftelse. Ett exempel på detta är säsong 2, avsnitt 2 (se avsnitt 5.5) när Noora väljer medvetet att sminka sig eller att inte sminka sig för att antingen tilltala William eller inte. Den typen av beteende porträtterar en underkastelse hos Noora som kan leda till bakslag hos den feministiska rörelsen (Watz, 2014). Det spelar dock ingen roll enligt Mulveys (2015) teori om hon har smink eller inte eftersom att hon är stereotypen för hur en kvinna ska se ut och kommer att tillfredsställa mannens blick oavsett om hon är sminkad eller inte. Noora kommer alltså alltid att bli tittad

på enligt Mulveys (2015) teori. Skaparna bakom serien framställer henne även som “den perfekta kvinnan” (Kjellner, 2017).

6.2 Sana

I serien framställs Sana som en självsäker och hård person. Hon bär nästan alltid mörka kläder, mörkt smink och hijab. Hajin (2015) menar att kvinnor som bär slöja ofta kompenserar sitt utseende med smink och kläder för att hon inte kan visa håret. Sana använder ofta smink och Hajins (2015) teori kan förklara varför hon gör det. Det kan också bero på det som Mulvey (2015) förklarar i sin teori om att kvinnor ska tittas på och känner en press över att använda smink för att göra sig fina inför männen. Sana har starka åsikter om feminism och är inte rädd för att argumentera. Vi författare anser att hon är en feminist eftersom hon går emot patriarkala strukturer som finns i hennes omgivning (se avsnitt 5.13). Däremot framställs det genom serien som att Sana inte har någon sexualitet och det upplevs nästan som att hon skäms över den. Tollin och Törnqvist (2005) menar i sin teori att kvinnor ofta porträtteras som att inte de inte har någon sexualitet, och om dem har en sexualitet så sker det med väldig diskretion.

På många sätt är Sana väldigt lik Noora, till exempel genom att de båda har starka feministiska åsikter och ses som ganska känslolika utåt. En stor skillnad är dock att Sana inte är stereotypisk för hur en kvinna ska se ut. Sana har ljus hy men är inte vit, hon visar inte hår och inte heller kroppsformer speciellt mycket då hon ofta har mörka, löst åtsittande kläder. En kvinna brukar porträtteras enligt stereotypen som vit, slät, vacker, fin person med fylliga läppar och putig rumpa (Hirdman 2015). Det kan vara därför det inte heller är lika självklart att killen som Sana gillar tycker samma sak för henne som hon för honom eftersom det finns en stereotypisk kvinna (Noora) i Sanas närhet som är mer inom stereotypen av en kvinna.

6.3 Vilde

I serien framställs Vilde som osäker, bekräftelsesökande och okunnig (se avsnitt 5.3). Hon framställs som stereotypiskt för hur en kvinna ska vara eftersom hon gör allt för att försöka tillfredsställa männen. Detta beror på hennes osäkerhet och sökandet efter bekräftelse. Vilde kommer dock aldrig framställas som bra nog för mannen eftersom att hon inte ser ut som normen för hur en kvinna ska se ut. Ett exempel på detta är att Vilde i slutändan inte får sin drömkille William och att han istället blir kär i Noora som är stereotypiskt för hur en kvinna

ska se ut på många sätt. Vilde strävar efter att se ut mer som Noora och försöka bli smalare. Däremot har hon en egen sexualitet och skäms inte över att prata om det. Både när hon är singel men också när hon tillslut får en pojkvän. Däremot försöker hon hela tiden tillfredsställa sin pojkvän och söker bekräftelse. Den manliga blicken, hennes pojkvän, blir i det här fallet så stark och Vilde vill hela tiden tillfredsställa honom. Under Vildes tid i serien så pratar hon oavbrutet om killar på olika sätt. Det är bland annat detta som Jacobson (2017) för kritik mot. Det porträtteras i serien som att Vilde strävar efter att vara en stereotypisk kvinna, men kan inte bli detta eftersom att hon inte uppfyller normen för hur en kvinna ska se ut. Det som Hirdman (2015) menar att en kvinna ska se ut för att uppfylla normen är vit, slät, vacker med en putig rumpa och fylliga läppar. Vilde stämmer in på det stereotypiska utseendet till en viss del men med hennes tunna läppar och kroppsform som varken är smal, tjock eller har speciellt mycket former så uppfyller hon inte riktigt normen. Det är anledningen till varför hon kämpar mycket mer än Noora för att bete sig som den stereotypiska kvinnan. Vilde kompenserar för att hon inte ser ut som normen medans Noora, som ser mer ut som normen, har möjlighet att frångå hur den stereotypiska ska vara.

6.4 Eva

Eva framställs som en lättsam, sexuell och härlig person som verkar vara omtyckt. Det framställs inte som att hon har några problem med att få killar. Eva pratar mycket om sex (se avsnitt 5.3) och är därför inte stereotypen för hur en kvinna ska vara (Tollin och Törnqvist, 2005). Det porträtteras som att Eva gillar sin kropp som den är och inte försöker förändra sig själv för att få männens uppmärksamhet. Ett exempel på detta är när Noora och Vilde gör situps medans Eva bland annat bara sitter och tittar på och pratar om annat. Kroppshetsen biter inte på Eva. Däremot så uttrycker hon inte några feministiska åsikter på samma sätt som Sana och Noora till exempel. Eva är också på många sätt inom normen för hur en kvinna ska se ut (Hirdmans, 2015), dock inte lika självklar som Nooras utseende och som Noora porträtteras i serien.

6.5 Chris

I serien framställs Chris som en chockbild eftersom hon inte ser ut som stereotypen för hur en kvinna ska se ut och verkar inte heller bry sig om vad folk tycker om henne. Chris framställs som den roliga i tjejgänget som publiken skrattar åt och inte med. Hon är större än de andra tjejerna, använder mycket fula miner, klär sig "barnsligt". Hon pratar öppet om sin sexualitet

och verkar inte skämmas över det. Det faller inte in i den stereotyp för hur kvinnor brukar porträtteras i film och serier (Tollin och Törnqvist, 2005). Genom att hon inte ser ut som normen, bejakar sin sexualitet och inte försöker tillfredsställa den manliga blicken blir Chris enligt oss författare den ultimata feministen. Dock är det inte så som serien porträtterar Chris som karaktär. Hon slafsar, tramsar och drar roliga repliker genom hela serien. Chris sexualitet blir vid fler tillfällen förlöjligad genom överdrivenhet och de andra karaktärernas reaktioner när hon berättar om sina sexuella erfarenheter. Vid ett tillfälle ger Chris en "give me five" istället för en kram när de ses, som alla andra gör. Vid ett annat tillfälle sitter hon sig och äter samtidigt som maten dräller ner på kläderna. Publikens manliga blick blir inte tillfredsställd av detta beteende då det som tidigare nämnt går emot den kvinnliga stereotypen.

7 Diskussion

Resultatet syftar på att de fem tjejerna porträtteras olika utifrån sitt utseende och beteende. Det visade sig också att tjejernas relationer till killar och kärlek är olika beroende på hur nära de är stereotypen för hur en kvinna ska vara och se ut. Det porträtteras även som att ju närmare stereotypen karaktären befinner sig, desto mer omtyckt blir hon av omgivningen. Om någon är för långt ifrån stereotypen eller till och med dess motsats framställs den karaktären som annorlunda och konstig. Resultatet visar också att majoriteten av karaktären använder smink för att göra sig fina för männen. Det kan vara både omedvetet och medvetet. Alla är feminister, men på olika sätt. Två av tjejerna i serien uttrycker sig verbalt och resten gör det med sina handlingar.

Karaktären Noora i serien framställs som obrydd av sitt utseende tills hon får en bekräftelse av mannen, William, och tillslut börjar tänka mer på hur hon ser ut. Noora framställs som självsäker och står upp för sina åsikter om att hon inte vill ses som ett sexobjekt och hon vill inte göra sig fin för någon man, bara för sin egen skull. Noora framställs som stark utan någon man. Williams blick är dock tillräckligt stark att den tar sig igenom Nooras mur som hon byggt upp. Noora försöker sträva emot men den manliga blicken vinner över henne. Hon blir underkastad mannen och efter det vill hon tillfredsställa den manliga blicken, William på olika sätt, genom att till exempel klä upp sig och sminka sig inför honom. Kjellner (2017) kritiserar Noora och Williams förhållande då Noora är underkastad William och att Noora som karaktär ses som den "perfekta kvinnan". Något som kan bli problematiskt för den feministiska kampen är om kvinnorna porträtteras som om de står under männen (Watz, 2014). Det innebär att Nooras relation till William möjligtvis är

mycket problematisk. Relationen börjar med att William tvingar henne att gå på dejt med honom för att han ska sluta utnyttja hennes kompis. Wallin (2017) kritiserar Williams beteende i sin artikel och enligt det Watz (2014) skriver så bör kritiken vara befogad då det media porträtterar kan ge dåliga konsekvenser för feminismens rörelser. Det kallas för "fifty shades-fenomenet" när ett sådant förhållande där kvinnan är underlägsen mannen romantiseras i media (Watz, 2014).

Kjellner (2017) menar dock i sin kulturartikel att problematiken inte ligger i rollen Noora utan mer i varför Noora blir mer älskad och hyllad. I serien porträtteras det som att det är viktigt att se ut som stereotypen för hur en kvinna ska se ut och att man blir bättre omtyckt och upplevs som snyggare. Detta kan vi se tydligt i avsnitt 5.14. Sana råkar höra några tjejer prata skit om Sana medans Noora är cool och deras favorit i gänget. Det blir även extra tydligt när Sana efter denna händelse går tillbaka till sin vän Noora och ser att hon står och hånglar med Sanas drömkille.

Resultatet kan tolkas som att SKAM framställer kvinnornas utseende som det avgörande för att bli omtyckt. Cullheds (2017) kritik mot att kristna symboler används för att oskyldiga göra många av sakerna som kvinnorna gör verkar delvis stämma. Under säsong 4 så porträtteras Sana upprepade gånger med helsvarta kläder samtidigt som alla andra runt omkring bär ljusa, oskyldiga färger. Som att de andra kompenserar för allt ont som de gör.

Eftersom att de kvinnorna i serien som har utseendet närmast den stereotypiska kvinnan framställs som mer omtyckta av omgivningen så leder det till att utseendet blir viktigt. Ett exempel på detta är när Vilde ständigt försöker träna som Noora och gå ner i vikt. Noora har fångat Williams intresse och denna bekräftelse söker Vilde också från William. Vilde försöker göra allt för att se mer ut som stereotypen för hur en kvinna ska se ut genom träning och klädsel för att få bekräftelse från en man genom hennes utseende. Resultatet kan därför delvis tolkas som att kvinnornas utseende är viktigare än personligheterna och hur de betar sig. Ett sätt att tolka det är att man är rik om man är snygg och man får fördelar i sociala relationer inom kärlek och vänner. Noora kan ses som rik. Däremot porträtteras det inte som att alla i tjejgänget bryr sig om hur de ser ut eller hur andra ser dem. I scenen när Vilde tränar och tittar på Noora för att se ut mer som henne så tränar inte alla tjejerna vilket kan tolkas som att Sana, Chris och Eva är nöjda med sina kroppar och inte behöver träna, bli smala och för att tillfredsställa en manlig blick. De verkar vara nöjda med sina kroppar och gillar sig själva ändå. Resultaten kan därför också tolkas som att vissa kvinnor i serien står upp för sig själva och går emot en kroppshets. Det framgår dock inte tydligt i form av repliker eller liknande.

Enligt de feministiska teorierna så finns det en anledning till varför karaktärerna ser ut som de gör och har den personligheten som de har. Chris är en karaktär som framställs som en chockbild (Hajin, 2015) och får därför ingen uppmärksamhet av männen på samma sätt som stereotypen Noora. Chris har en annan funktion i serien och det är henne man skrattar åt. Det är också alltid Chris som äter mest och spiller. Tar vi då Noora som exempel för att jämföra framställs hon helt tvärtom. Noora framställs som smart och påläst, duktig, självsäker och stark. Hon är snygg och sticker ut från mängden i tjejgänget. Hon framställs lite bättre än de andra tjejerna. En fråga som vi författare ställde oss var; Varför kan inte en karaktär som Chris framställas som lite bättre än de andra tjejerna? Och Eva som framställs som rolig, härlig och sexuell framställs inte heller som den mest omtyckta personen i gänget. Dessa resultat kan man tänka sig är viktiga för att de just belyser problematiken med utseendefixeringen i dagens samhälle och hur kvinnor framställs i film utifrån sitt utseende. Chris framställs inte som lite bättre och snyggare än de andra tjejerna för hon befinner sig inte inom ramen för normen. Chris är motsats till normen för hur samhället vill att en kvinna ska se ut så därför blir Chris den karaktären som upplevs som rolig med mer barnsliga kläder och större än de andra tjejerna.

Resultaten ger upphov till ytterligare frågor hos oss om hur det ska ske en förbättring kring utseendefixeringen i serier och film. Vad måste förändras? Hur kan man motverka att det är kvinnornas utseende som står i fokus? Ett svar på frågorna skulle kunna vara att diskutera Mulveys (1995) teori om den manliga blicken. Hon beskriver ett problem med att kvinnor i film porträtteras utefter de tre manliga blickarna och blir objektifierade. Svaret på frågan om vad som måste förändras skulle kunna vara att filmskapare slutar objektifiera kvinnorna i film och att underkasta dem männen och deras blickar. Något som också skulle kunna diskuteras i detta är varför just stereotypen av hur en kvinna ska se ut får "den snygga killen" i skolan. Kvinnan som porträtteras som stereotypens motsats (Chris) har inte någon chans på William i serien.

Samhället och media är väldigt utseendefixerat och det är bland annat därför resultaten i denna uppsats kan anses som rimliga. SKAM porträtterar bland annat kvinnorna i serien på ett problematiskt sätt genom stereotyper. Noora blir mer omtyckt av omgivningen i serien just för att hon ser ut som normen för hur en kvinna ska se ut medans hennes motsatser, Sana (muslim och bär hijab) och Chris (kurvig) inte får de killarna de vill ha utan motstånd eller komplikationer eller ses som snygga av andra tjejer i serien. När vi kommit fram till detta efter analyserna kan vi författare ändå dra slutsatsen att de var rimliga resultat och viktiga att synliggöra då det blir problematiskt. Ett problem med att SKAM porträtterar det på det här

sättet är att det blir som en valuta, ju snyggare, desto rikare på sociala relationer och uppmärksamhet. Vi författare kan också se efter analysen att kvinnorna i serien använder smink för att göra sig fina inför männen. Nooras återkommande läppstift i serien blir en symbol för att hon vill göra sig fin. Detta läppstift får Noora att framställas som osäker och påverkad av Williams manliga blick.

Uppsatsen visar resultatens trovärdighet genom de vetenskapliga feministiska teorierna eftersom det i princip endast är de teorierna alla argument i resultatet bygger på. Ett annat resultat hade kunnat uppstå om analysen utgått ifrån andra teorier. Det kan ses som ett problem i resultatets trovärdighet, men går egentligen inte att undvika detta problem eftersom att man inte kan använda alla teorier som finns. Dessa teorier var relevanta eftersom att de passar in i valet av metod och ämne (se avsnitt 1).

Valet av semiotik som metod var lyckat. Om uppsatsen inte hade utgått ifrån semiotiken som metod finns det en risk att vissa tecken hade blivit missade, som kan ha en större betydelse än det man kan se från första början. Det kan till exempel handla om att färgen vit står för oskuld och renhet, vilket ger en större betydelse i sammanhanget (se avsnitt 5.1). Ett annat tecken som har gett en större betydelse i sammanhanget i serien är symbolen läppstift. Läppstiftet tas på läpparna i ett sammanhang då Noora i serien gör sig fin och ska träffa William. Läppstiftet symboliserar att Noora gör sig fin inför mannen för att tillfredsställa sin medspelare i serien. Det porträtteras som att hon gör det för mannens skull och inte för sin egen. Det porträtteras inte som en feministisk handling och får en betydelse.

8 Slutsats

Syftet med denna uppsats var att ta reda på hur de unga kvinnorna i serien SKAM porträtteras. De unga kvinnorna, deras utseende och beteenden skulle analyseras med hjälp av semiotik och genom utvalda feministiska teorier. Syftet var att kunna svara på dessa frågeställningar:

- Hur framställs de unga kvinnornas relation till killar och kärlek?
- Hur framställs de unga kvinnorna utifrån sitt utseende och beteende?

Analysen skulle utgå från begreppen denotationer och konnotationer för att på ett så objektivt och strukturerat sätt kunna beskriva scener från SKAM som var relevanta att analysera och för att kunna använda i studien. Scenerna valdes ut från säsong 2 och 4 av serien SKAM.

Efter analysen så visade det sig att de fem unga tjejerna i serien SKAM porträtteras olika utifrån hur de beter sig och utifrån hur de ser ut. Det visade sig att de unga kvinnorna

blev behandlade olika av de unga männen beroende på hur nära stereotypen de var, både utseendemässigt och beteendemässigt. Ju närmare stereotypen kvinnan befann sig i serien desto mer omtyckt blev hon av omgivningen och killarna. Noora, som har ett utseende mycket nära normen för hur en kvinna ska se ut, hade också för det mesta ett betende inom stereotypen för hur en kvinna ska vara. Vilde som däremot inte har ett utseende inom normen på samma sätt, hade ett beteende som många gånger gick utanför stereotypen. Kvinnorna som hade ett utseende längre ifrån normen hade alltså i större utsträckning ett beteende som gick utanför stereotypes gränser. Det kan betyda att det är mer förlåtande om en kvinna som inte är inom ramarna för hur man ska se ut betar sig på ett icke stereotypiskt sätt än om en kvinna som är inom utseendenormer gör det.

De karaktärerna som låg långt ifrån normen för hur en kvinna ska se ut och bete sig så ansågs kvinnan som konstig och annorlunda. Kvinnan inom normen blev mest socialt accepterad av sin omgivning och också mer omtyckt. Noora fick sin drömkille medans Vilde inte fick det, men hade en strävan att under säsongens gång alltid bli bättre och snyggare, allt för att försöka få sin drömkille. Vilde försökte att komma så nära stereotypen som möjligt, förmodligen eftersom hon på vissa sätt skulle passa in inom normen för hur en kvinna ser ut och på så sätt bli ännu mer socialt accepterad och få uppmärksamhet av killarna i serien. Chris däremot som är mycket långt ifrån stereotypen verkade inte vilja sträva efter att försöka bli som och se ut som stereotypen. Chris verkade obrydd och medvetet eller påtvingat (det förekommer ej i serien) accepterade hon sig själv och var sig själv. Däremot porträtterades det då som att hon var komisk och blev skrattad åt på grund av hennes utseende och avvikande beteende till exempel för att hon åt hela tiden och spillde på sig själv.

Resultaten visade även att de fem karaktärerna kan uppfattas som feministiska men på olika sätt och olika mycket. Två av tjejerna visade sina feministiska åsikter genom att uttrycka dem i tal medans resten av tjejerna visade de genom sina handlingar.

Ett starkt intryck från serien var att majoriteten av kvinnorna i serien använder någon form av smink för att tillfredsställa männen. Det framställdes som att det gjordes både medvetet och omedvetet av karaktärerna. I vissa stunder så verkade sminket däremot vara ett slags statement, eller en slags symbol för någonting. När Sana i en scen är väldigt upprörd så är hon mörkt sminkad, vilket förstärker den känslan. Det har troligtvis inte med en manlig blick att göra, utan är för att förstärka känslan i scenen.

Resultatet som pekar på att utseendet och smink framställs som att det är viktigt för de unga tjejerna i SKAM och för att de utifrån sitt utseende antingen blev omtyckta av omgivningen så är slutsatsen att utseendet blir viktigt. Kvinnorna i serien som har utseendet

närmast den stereotypiska kvinnan behandlas bättre eller i alla fall blir mer omtyckt och accepterad av omgivningen än kvinnan som inte alls ser ut som stereotypen. Det är även mer normalt att en tjej som inte ser ut som normen beter sig avvikande.

Uppsatsens resultat kan vara betydelsefullt eftersom att det problematiken med utseendefixeringen i dagens samhälle. Sammanfattningsvis så är den viktigaste slutsatsen med studien att utseendet har en stor betydelse för hur kvinnor framställs i tv-serien SKAM och hur de blir behandlade och omtyckta utefter det. Dessa resultat och slutsats bidrar till att nya frågor uppkommer hos oss kring detta ämne.

9 Fortsatt forskning

Resultaten från denna studie har lett till att nya frågor väcks hos oss. Vi har funderat mycket kring hur det ska ske en förbättring kring utseendefixeringen i serier och film? Vad det är som måste förändras? Hur kan man motverka att det är kvinnornas utseende som står i fokus? Är det bara kvinnor som framställs på det här sättet? Dessa frågor skulle kunna tas med i fortsatt forskning och även i serien SKAM eftersom det inte gjorts så mycket forskning kring SKAM tidigare. En fråga som går att fördjupa sig ytterligare i och forska kring är huruvida kvinnornas utseende påverkar beteendet. Porträtteras en kvinna mer inom stereotypen om hon ser ut som normen?

Det hade varit relevant att göra undersökningar med liknande metoder och teorier som utgångspunkt på andra serier som liknar SKAM. Det kan sannolikt ge en större bild av hur sådana typer av serier porträtterar kvinnor. Intressant fortsatt forskning skulle även kunna vara en större undersökning i hur offentligheten reagerat på SKAM. Eftersom att serien blev väldigt omdiskuterad så bör det finnas mycket material att undersöka inom ämnet. Då SKAM är en relativt ny serie så bör det även här finnas ett stort utforskat område.

Vidare så finns det plats för fortsatt forskning om hur kvinnorna framställs i serien SKAM. Det går att analysera till exempel språket, relationerna eller beteendet utifrån den fortsatta forskningens huvudämne.

Källförteckning

Tv-program

SKAM (2016). *Om du bara hållit vad du lovade* [TV-program]. Sveriges television, SVT 1, 13 dec.

SKAM(2016). *Du ljuger för en tjejkompis skyller på mig* [TV-program]. Sveriges television, SVT 1 13 dec.

SKAM (2016). *Är det något du döljer för oss?* [TV-program]. Sveriges television, SVT 1 13 dec.

SKAM (2016). *Jag är i alla fall inte svartsjuk* [TV-program]. Sveriges television, SVT 1 13 dec.

SKAM(2016). *Jag vill inte bli beskyddad* [TV-program]. Sveriges television, SVT 1 13 dec.

SKAM(2016). *Jag saknar dig så jävla mycket* [TV-program]. Sveriges television, SVT 1 13 dec.

SKAM(2016). *Jag ska förklara allt* [TV-program]. Sveriges television, SVT 1 13 dec.

SKAM (2017). *Du hatar att hänga med oss* [TV-program]. Sveriges television, SVT 1 15 apr.

SKAM (2017). *Jag är kille, jag får inte hat* [TV-program]. Sveriges television, SVT 1 22 apr.

SKAM (2017). *Vad menar du om att dricka* [TV-program]. Sveriges television, SVT 1 29 apr.

SKAM (2017). *Allah hade diggat dig* [TV-program]. Sveriges television, SVT 1 6 maj.

SKAM (2017). *Om du är ledsen är jag ledsen* [TV-program]. Sveriges television, SVT 1 13 maj.

SKAM (2017). *Har du en dålig dag?* [TV-program]. Sveriges television, SVT 1 27 maj.

SKAM (2017). *Vi måste så tillsammans* [TV-program]. Sveriges television, SVT 1 3 jun.

SKAM (2017). *De största förlorarna i skolan* [TV-program]. Sveriges television, SVT 1 10 jun.

SKAM (2017). *Livet leker* [TV-program]. Sveriges television, SVT 1 17 jun.

SKAM (2017). *Tack för allt* [TV-program]. Sveriges television, SVT 1 26 jun.

Tidningsartiklar

Cullhed, E. (2017). "Skam" inte bara fantastiskt. *Upsala nya tidning*, 17 februari.
<http://www.unt.se/kultur-noje/skam-inte-bara-fantastiskt-4549651.aspx>

Haimi, R. (2016). Därför är norska Skam en fullträff. *SVT*, 23 december.
<https://www.svt.se/kultur/darfor-ar-norska-skam-en-hit>

Jacobson, M. (2017). Konservativ bild av unga i skam. *Piteå-Tidningen*, 5 januari.
<http://www.pt.se/opinion/ledarkronikor/konservativ-bild-av-unga-i-skam-10380238.asp>

Kjellner, Z. (2017) Zara Kjellner - Nooras åmande skär i mig. *Expressen*, 6 januari.
<https://www.expressen.se/kultur/zara-kjellner-nooras-amande-skar-i-mig/>

Nylander, S. (2017). Skam mest tittade på SVT Play - någonsin. *SVT*, 14 januari.
<https://www.svt.se/skam/skam-mest-tittade-pa-svt-play-nagonsin>

Parkström, S. (2016). En ungdomsserie om vänskap, kärlek, sex, fest och svek. *SVT*, 28 november. <https://www.svt.se/skam/en-ungdomsserie-om-vanskap-karlek-sex-fest-och-svek>

Winberg, Y & Lundin, J (2017) Därför blir du beroende av Skam : och så kopierar du konceptet. Resumé, 6 juni. <https://www.resume.se/nyheter/artiklar/2017/06/06/darfor-blir-du-beroende-av-skam--och-sa-kopierar-du-konceptet/>

Artiklar

Christensen, Christa Lykke. (2017). Er web- og tv-serien SKAM en serie om skam? I *Nordisk Tidsskrift for Informationsvidenskab og Kulturformidling*; 6:2, ss.7-12.

Kilstrup, M. (2015). Naturalizing semiotics: The triadic sign of Charles Sanders Peirce as a systems property. *Progress In Biophysics And Molecular Biology*, 119, ss 563-575.
doi:10.1016/j.pbiomolbio.2015.08.013

Litton, Joyce. A. (1995). *Dreams, Guys, Lies, and Occasionally Books: The Young Women of the "Freshman Dorm" Series*. *ALAN Review*, 22:2, ss 10-13.

Watz, Anna. (2014). Njutningens problematik: postfeminism, normativitet och »mommyporn». *Nordisk Tidsskrift For Litteraturforskning*, 101:4, ss. 292–305.

Wood, T. Julia. (1994). Gendered Media : The Influence of Media on Views of Gender I *From Gendered Lives: Communication, Gender, and Culture*. ss. 231-244.

Oxfeldt, Elisabeth. (2017). Noora som verdensredder og feminist i NRK-serien Skam I *Åpne Dører Mot Verden*. ss. 47-64. DOI: [10.18261/9788215030227-2017-04](https://doi.org/10.18261/9788215030227-2017-04)

Böcker

Bergström, Bo. (2017). *Effektiv visuell kommunikation: om nyheter, reklam, information och profilering i vår visuella kultur*. Stockholm: Carlsson bokförlag.

Berscheid, Ellen. (1985). Interpersonal attraction. I Lindzey, Gardner och Aronson, Elliot (red) *Handbook of social psychology*. New York: Random House.

Carlsson, Anders och Koppfeldt, Thomas. (2008). *Visuell retorik: bilden i reklam, nyheter och livsstilsmedia*. Malmö: Liber.

Hajin, Mona. (2015). *(O)synliga kroppar – Iranska kvinnors självporträtt på Facebook*. I Hirdman, Anja och Kleberg, Madeleine. (red.) (2015). *Mediers känsla för kön – feministisk medieforskning*. Göteborg: Nordicom, ss. 93–103.

Hinton, R. Perry. (2000). *Stereotyper, kognition och kultur*. Lund: Studentlitteratur.

Hirdman, Anja. (red.) (2015). *Femininitet som spektakel – avsmak, affekt och kvinnliga kroppar*. I Hirdman, Anja och Kleberg, Madeleine. (red.) (2015). *Mediers känsla för kön – feministisk medieforskning*. Göteborg: Nordicom, ss. 57–71

Kjørup, Søren. (2009). *Människovetenskaperna: problem och traditioner i humanioras vetenskapsteori*. Lund: Studentlitteratur.

Lindstedt, Inger. (2017). *Forskningens hantverk*. Lund: Studentlitteratur.

Mulvey, Laura och Backman Rogers, Anna. (2015). *Feminisms - Diversity, Difference and Multiplicity in Contemporary Film Cultures*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

Mulvey, Laura (1999). Visual Pleasure and Narrative Cinema I: Braudy, Leo och Cohen, Marshall (red). *Film Theory and Criticism: Introductory Reading*. New York: Oxford UP

Mulvey, Laura (1995). Modern filmteori 2: Andersson, L. och Hedling E (red) Lund: Studentlitteratur

Tollin, Katharina och Törnqvist, Maria. (2005). *Feministisk teori i rörliga bilder*. Stockholm: Liber.